

Bestuursrapportage

2023

Gemeente Heeze-Leende

Inhoud

1. Algemeen	3
<i>Aanbieding Bestuursrapportage 2023</i>	3
<i>Leeswijzer</i>	4
<i>Samenvatting (financieel)</i>	5
2. Programma's	9
<i>Programma 1: Dienstverlening en bestuur</i>	9
<i>Programma 2: Wonen, bedrijven en recreëren</i>	21
<i>Programma 3: Samen leven en participeren</i>	46

1. Algemeen

Aanbieding Bestuursrapportage 2023

Hierbij bieden wij u de Bestuursrapportage 2023 aan. In deze rapportage geven we inzicht in de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van de doelen voor 2023 en de financiële afwijkingen.

De behandeling van deze Bestuursrapportage 2023 in uw raad is gepland op 2 oktober 2023. Op 11 september 2023 vindt een raadsinformatiebijeenkomst plaats waarin een toelichting op de Bestuursrapportage wordt gegeven en waarbij u vooraf in de gelegenheid bent om *technische* vragen te stellen. De structurele effecten uit deze Bestuursrapportage nemen we mee in de programmabegroting 2024.

We vertrouwen erop u in deze Bestuursrapportage zowel inhoudelijk als in financiële zin een helder beeld voor 2023 te presenteren.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN HEEZE-LEENDE,

de secretaris,

de burgemeester,

mw. C.G. Klesman-Nacken

P.J.J. Verhoeven

Leeswijzer

De Bestuursrapportage 2023 bestaat uit 3 hoofdstukken:

1. Algemeen

In het hoofdstuk 'Algemeen' is naast de aanbieder van de Bestuursrapportage een samenvatting van de financiële effecten opgenomen. De belangrijkste financiële afwijkingen worden hier kort toegelicht.

2. Programma's

In het hoofdstuk 'Programma's' treft u de inhoudelijke verantwoording aan en gaan we in op de actuele stand van zaken met betrekking tot de realisatie van de voor 2023 gestelde beleidsdoelen. In de programmabegroting hebben we beschreven wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. Met een kleur is inzicht gegeven in de status van de realisatie van de doelen. Waar nodig is daarbij een toelichting opgenomen met eventuele actiepunten. De betekenis van de kleuren is als volgt:

Groen	Beleidsdoel is of wordt naar verwachting gerealiseerd.
Oranje	Beleidsdoel is of wordt naar verwachting in aangepaste vorm (lagere kwaliteit) of later gerealiseerd.
Rood	Beleidsdoel is en wordt naar verwachting niet gerealiseerd.

Financiële afwijkingen groter dan € 10.000 worden per programma op productniveau in beeld gebracht en toegelicht. Bij elke afwijking is aangegeven of sprake is van een incidenteel of structureel effect. De gesignaleerde structurele afwijkingen worden bij het opstellen van de programmabegroting 2024 uitgewerkt.

Verder wordt de actuele status van de grote projecten toegelicht.

Tenzij anders vermeld, zijn de cijfers afgerond op € 1.000.

Samenvatting (financieel)

Het financiële beeld per programma is voor 2023 als volgt:

Bedragen x € 1.000

Product		Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Mutaties Berap 2023	Begroting 2023 na Berap 2023
1	Dienstverlening en bestuur	10.250	10.890	10.333	1.645	11.978
2	Wonen, bedrijven en recreëren	10.618	12.150	10.891	820	11.711
3	Samenleven en participeren	16.615	16.785	17.919	494	18.413
Totaal lasten		37.483	39.825	39.143	2.959	42.102
1	Dienstverlening en bestuur	29.824	31.513	30.913	726	31.639
2	Wonen, bedrijven en recreëren	5.302	7.329	5.081	398	5.479
3	Samenleven en participeren	2.378	2.639	2.584	726	3.310
Totaal baten		37.504	41.481	38.578	1.850	40.428
Saldo baten en lasten (exclusief mutaties reserves)		21	1.656	-565	-1.109	-1.674
Toevoegingen aan reserves		-297	-295	-65	0	-65
Onttrekkingen aan reserves		885	621	552	604	1.156
Saldo mutatie reserves		588	326	487	604	1.091
Saldo na bestemming		609	1.982	-78	-505	-583

De afwijkingen in 2023 betreffen:

Bedragen x € 1.000

Thema	Omschrijving	Mutatie	V / N	S / I
1.1	College B&W / Benoemingsprocedure nieuwe burgemeester	-30	N	I
1.1	Raadgriffier / Vertrouwenscommissie	-30	N	I
1.2	Algemene overige uitgaven / Bijdrage VNG	-15	N	S
1.3	Huren / Brandweergarage	16	V	S
1.3	Huren / Ambulancepost Huren	13	V	S
1.3	Algemene overige uitgaven / Bijdrage dierenbescherming	-10	N	I
1.5	Algemene dekkingsmiddelen / Meicirculaire - totaal	697	V	IM
1.5	Algemene dekkingsmiddelen / Meicirculaire – te alloceren middelen	-251	N	IM
1.6	Personeel en organisatie / Management uitbreiding	-50	N	S
1.6	Personeel en organisatie / Formatie secretariaat	-68	N	S
1.6	Personeel en organisatie / CAO	-436	N	SR
1.6	Bedrijfsvoering GRSA2 / Special - inzet structurele formatie communicatie	-71	N	I
1.6	Bedrijfsvoering GRSA2 / Special - inzet formatie financiën	-93	N	I
1.6	Bedrijfsvoering GRSA2 / Special - inzet extra inhuur HR-consulent	-50	N	I
1.6	Bedrijfsvoering GRSA2 / Special - inzet inkoop	-73	N	S
1.6	Bedrijfsvoering GRSA2 / Berap 2023 - incidenteel	-297	N	I
1.6	Bedrijfsvoering GRSA2 / Berap 2023 - structureel	-202	N	S
1.6	Gemeentehuis Heeze / Kapitaallasten	28	V	I
1.6	Gemeentehuis Heeze / Elektriciteitsverbruik	-12	N	I

Thema	Omschrijving	Mutatie	V / N	S / I
1.6	Gemeentehuis Heeze / Gasverbruik	15	V	I
2.0	Mutaties reserves programma 2 - 2.5 Afval	180	V	I
2.0	Mutaties reserves programma 2 - 2.7 Strategische gronden	424	V	I
2.1	Advieskosten algemeen / Subregionaal onderzoek	22	V	I
2.1	Omgevingsdienst (ODZOB)	-77	N	SR
2.1	Advieskosten algemeen / Procedure Bibob	-11	N	I
2.1	Bouwleges	126	V	I
2.2	Wegen, straten en pleinen / Projecten compensatie inkoopkosten	73	V	S
2.2	Wegen, straten en pleinen / Gladheidsbestrijding	-68	N	S
2.2	Wegen, straten en pleinen / Kapitaallasten	50	V	I
2.2	Openbare verlichting / Elektriciteitsverbruik	-53	N	I
2.2	Wateroplossingen en bermsloten / Vegen door derden	-10	N	S
2.3	Bestemmingsplannen / Planologische werkzaamheden	-20	N	I
2.5	Facilitaire dienstverlening afval	-180	N	I
2.6	Riolen en rioolgemalen / Elektriciteitsverbruik	-21	N	S
2.7	Bedrijfspanen / Elektriciteitsverbruik	-11	N	I
2.7	(Strategische) gronden / Afwaardering Hendse Driessen	-424	N	I
2.7	Opbrengst grondverkopen	199	V	I
2.8	Stimulering toerisme / Elektriciteitsverbruik	-17	N	I
3.1	Huisvesting primair onderwijs / Huren	12	V	S
3.1	Lokaal onderwijsbeleid / Huurlasten Basisschool Triangel	-38	N	I
3.1	Peuteropvang / Huurlasten	-10	N	S
3.3	Collectief vervoer	-10	N	S
3.3	Maatwerkvoorzieningen natura Wmo / ZorgNed hulpmiddelen	-35	N	S
3.3	Huishouden hulp (Wmo) / ZorgNed verstrekkingen Wmo	-66	N	S
3.4	Indexering GGD bijdrage	-55	N	SR
3.5	Opvang vluchtelingen A16	714	V	I
3.5	Leefgeld Oekraïners	-257	N	I
3.6	Beheer accommodatie Het Perron / Verstrekte subsidie	-115	N	I
3.6	Beheer accommodatie Valentijn / Kapitaallasten	33	V	I
3.7	Sportpark Lambrek Heeze / Kapitaallasten	59	V	I
	TOTAAL	505	N	

Het negatieve saldo van € 505.000 is in het meerjarenperspectief verwerkt onder:

Meicirculaire 2023 / addendum / vrij beschikbaar (IM)	V	€ 446.000
Raadsvoorstellen na begroting 2023 (SR):	N	€ -132.000
Autonome ontwikkelingen (SR):	N	€ -436.000
Totaal incidentele en structurele effecten (I of S)	N	€ -383.000.

In hoofdstuk 2 zijn de mutaties per programma onder de paragraaf *Financiën* nader toegelicht. We stellen voor deze mutaties als begrotingswijziging te verwerken.

De Bestuursrapportage 2023 is gericht op het begrotingsjaar 2023. Wij geven u in deze rapportage echter ook inzicht in de ontwikkeling van het meerjarenperspectief. In onderstaand geprognosticeerd meerjarenperspectief nemen we het in de kaderbrief 2024 gepresenteerde financiële plaatje als basis en geven we aan welke impact de meicirculaire 2023 en deze Bestuursrapportage hebben op het meerjarenperspectief.

Het hiervoor gepresenteerde financiële meerjarenperspectief is gebaseerd op de informatie die ten tijde van het

opstellen van deze Bestuursrapportage beschikbaar was. We gebruiken hierbij als startpunt de Kadernota 2024 en de meicirculaire 2023.

We hebben in de brief van de meicirculaire de volgende mutaties op de algemene uitkering berekend.

Totale mutaties	2023	2024	2025	2026	2027
Beginstand meicirculaire 2022	26.266	27.026	28.269	26.950	27.643
Uitkeringsfactor en hoeveelheidsverschillen	446	642	831	1.294	1.241
Te alloceren middelen (taakmutaties en specifieke uitkeringen)	251	899	745	265	277
Saldo	697	1.541	1.576	1.559	1.518
Stand na meicirculaire 2023	26.963	28.567	29.845	28.509	29.161

De te alloceren middelen (taakmutaties en specifieke uitkeringen) zijn daarbij als volgt aangegeven.

Te alloceren middelen (taakmutaties en specifieke uitkeringen)	2023	2024	2025	2026	2027
Taak Asiel (inburgering)	40	32			
Integraal Zorgakkoord (WMO abonnementstarief)			74	70	71
Jeugdzorg		668	416		
Loon- en prijsbijstelling 2023 AP Jeugdhulp		40	24		
Loon- en prijsbijstelling 2023 participatie	2	2	2		
Loon- en prijsbijstelling 2023 Voogdij 18+	25	27	28		
Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO			69	65	66
Wet Goed Verhuurderschap	16	17	17	17	17
Overig	33	6	7	4	5
Totaal Taakmutaties	116	792	637	156	159
IU/D Armoedebestrijding kinderen (DU)		4	4	4	4
Leerlingenvervoer Oekraïne	5				
Wet Goed Verhuurderschap	6				
Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)	12	12	12	12	
Overig	21				
Totaal IU/DU/SU	44	16	16	16	4
3 D's Participatie (IU)	91	91	92	93	114
Totaal 3 D's in het sociaal domein	91	91	92	93	114
Totaal Te alloceren middelen (taakmutaties en specifieke uitkeringen)	251	899	745	265	277
Resultaat meicirculaire 2023 na te alloceren middelen	446	642	831	1.294	1.241
DU Decentralisatie-uitkering					
IU Integratie-uitkering					
SU Specifieke uitkering					
3 D's in het sociaal domein: 3 transities in sociale domein, te weten:					
Transitie van Awbz naar Wmo en Zorgverzekeringswet					
Participatiewet					
Transitie van de jeugdzorg					

Van de taakmutaties voor 2023 hebben we deze allemaal als voorstel meegenomen in deze Bestuursrapportage. In de begroting van 2024 nemen we taakmutaties van 2024 en verder op, voor zover er sprake is van te verwachten uitgaven.

Taakmutaties die tot afname van de algemene uitkering leiden, zijn in de vrij beschikbare ruimte verwerkt, met andere woorden, deze zullen via de programmabudgetten moeten worden teruggehaald.

Tussen de te alloceren middelen en de vrij beschikbare ruimte bij de algemene uitkering heeft een reclassificatie plaatsgevonden m.b.t. participatie uitkering bij de 3 D's in het sociaal domein. Ook is een aanpassing verwerkt t.o.v. de december circulaire voor het jaar 2027.

De verwerking van de meicirculaire t.o.v. de Kadernota 2024-2027 levert het volgende begrotingssaldo op, waarbij rekening is gehouden met de structurele mutaties voor de komende jaren.

Geprognosticeerd meerjarenperspectief		Bedragen x € 1.000				
		2023	2024	2025	2026	2027
	Saldo Meerjarenbegroting 2024-2027	231	1.483	2.207	440	440
1	Impact circulaire september 2022	344	363	359	1.069	321
	Impact circulaire december 2022	-151	-169	-170	-172	-156
	Meicirculaire 2023 / addendum	354	532	729	482	1.207
	Reclassificaties circulaires naar allocaties	-101	-84	-87	-85	-131
	Te alloceren middelen (taakmutaties/ uitkering)	251	899	745	265	277
	Meicirculaire 2023 / addendum	697	1.541	1.576	1.559	1.518
	Te alloceren middelen (taakmutaties/ uitkering)	-251	-899	-745	-265	-277
	Meicirculaire 2023 / addendum / vrij beschikbaar	446	642	831	1.294	1.241
2	Totaal raadsbesluiten na begroting 2023	-447	-955	-981	-998	-988
Begrotingssaldo na meicirculaire 2023		230	1.170	2.057	736	693
3	Totaal autonome ontwikkelingen	-436	-306	-306	-253	-244
Saldo na autonome ontwikkelingen na meicirculaire 2023		-206	864	1.751	483	449
Incidentele (2023) en structurele (2023-2027) effecten						
Programma 1	Dienstverlening en bestuur	-929	-379	-379	-379	-379
Programma 2	Wonen, bedrijven en recreëren	259	-26	-26	-26	-26
Programma 3	Samen leven en participeren	287	-109	-109	-109	-109
	Totaal incidentele en structurele effecten	-383	-514	-514	-514	-514
Geprognostiseerd beeld na verwerking Bestuursrapportage		-589	350	1.237	-31	-65
Beleidsontwikkelingen Kadernota 2024-2027						
Programma 1	Dienstverlening en bestuur		-210	-227	-227	-227
Programma 2	Wonen, bedrijven en recreëren		-472	-280	-304	-303
Programma 3	Samen leven en participeren		-458	-318	-243	-243
Totaal beleidsontwikkelingen Kadernota 2024-2027			-1.140	-825	-773	-773
Actueel begrotingssaldo na Kadernota 2024-2027		-589	-790	411	-804	-838

2. Programma's

Programma 1: Dienstverlening en bestuur

Producten

Het programma *Dienstverlening en bestuur* omvat de volgende producten:

Product
1.1 Bestuur
1.2 Samenwerking
1.3 Openbare orde en veiligheid
1.4 Burgerzaken
1.5 Algemene dekkingsmiddelen
1.6 Overhead
1.7 Overige baten en lasten
1.8 Vennootschapsbelasting

Voortgangsrapportage

In de programmabegroting 2023 hebben wij aangegeven wat we binnen het programma *Dienstverlening en bestuur* willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. In de volgende tabel lichten we per onderdeel toe wat de actuele stand van zaken is.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
1.1 Bestuur		
Een integer en transparant bestuur dat rekenschap aflegt over de totstandkoming en uitvoering van het beleid en dat de raad voldoende faciliteert om zijn kader stellende en controlerende rol goed uit te voeren.	<p>Het bestuur heeft een raadsprogramma en een college uitvoeringsprogramma waar in 2023 gewerkt mee zal worden. Het raadsprogramma heeft een andere insteek dan de traditionele coalitie en oppositie gedachte. Dit zal in 2023 de benodigde aandacht krijgen.</p> <p>Er worden opleidingen voor de raadsleden gefaciliteerd waar dat gewenst is. Ook het college zal opleidingen volgen waar gewenst. De lange termijnagenda heeft een doorontwikkeling van 4 jaar bij het college uitvoeringsprogramma gekregen. Er is daardoor in de lange termijn agenda inzicht wanneer bestuurlijke onderwerpen de aandacht krijgen. Dit vergt structureel aandacht van het bestuur om de gemaakte afspraken waar nodig te muteren of bespreken qua termijn van behandeling.</p>	<p>Het raadsprogramma en het college uitvoeringsprogramma zijn verwerkt in de lange termijnagenda. De lange termijnagenda (LTA) is een dynamisch instrument. Vanuit wijzigingen uit de organisatie voor wat betreft termijnen, wordt deze voortdurend geactualiseerd en geeft de LTA een realistisch beeld van de te verwachten onderwerpen voor behandeling in de raad.</p> <p>Burgemeester Verhoeven heeft aangegeven op 1 februari 2024 met pensioen te gaan. De vertrouwenscommissie is aan de slag gegaan met het opstellen van het profiel voor de nieuwe burgemeester. Ze wordt daarbij bijgestaan door een extern bureau. De kosten, die hieraan verbonden zijn, zijn niet meegenomen in de begroting 2023 en daarnaast zijn er ook nog andere kosten te verwachten die voortvloeien uit het werk van de vertrouwenscommissie.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	<p>Het college heeft naast de reguliere vergaderingen één of twee keer per jaar een heidag waar aandacht is voor diverse onderwerpen.</p>	<p>In mei heeft het college een heidag gehad.</p>
	<p>De raadszaal wordt gebruikt voor de raadsvergaderingen en voor andere overleggen. Ook worden hier de huwelijken en partnerschapsregistraties voltrokken. De raadszaal is echter zakelijk ingericht en heeft niet de juiste uitstraling, zoals die gewenst is bij een huwelijksceremonie. De inrichting, omvang van de schermen en de problematiek van het zonlicht worden ook aangepakt.</p>	<p>De herinrichting van de raadszaal loopt volgens planning. Op 9 mei heeft de raad extra krediet verstrekt t.b.v. de vervanging van de discussieposten. De aanbesteding is afgerond en de verbouwing start na de zomer en wordt dit jaar afgerond.</p>
<p>Inwoners worden betrokken in beleidsontwikkelingen, zodat zij tijdig hun inbreng kunnen leveren en bijdragen aan de gewenste ontwikkeling.</p>	<p>Op dit moment wordt participatie toegepast bij diverse (beleids-) ontwikkelingen en plannen. In 2023 gaan we met de raad in gesprek om burgerparticipatie nader te duiden en te onderzoeken of hierin aanvullend iets nodig is.</p>	<p>In het kader van Omgevingswet is recent de 'beleidsnota participatie omgevingswet' aangeboden aan de gemeenteraad. Daarnaast heeft het rijk de 'Wet versterking participatie op decentraal niveau' in voorbereiding. Het doel van de wet is dat elke gemeenteraad de inspraakverordening verbreedt naar een participatieverordening en onder meer het uitdaagrecht verankert. Die participatieverordening stelt kaders voor participatie. Zowel voor inwoners als voor gemeente wordt duidelijk hoe en wanneer zij in het beleidsproces betrokken worden. Op dit moment stelt de gemeente de communicatievisie en -strategie op en het opstellen van een participatieverordening maakt daar onderdeel van uit. Het advies is om te wachten totdat de wet in werking treedt, zodat onze inspraakverordening meteen volgens de wet verbreed kan worden tot een participatieverordening. Dit neemt niet weg dat we nog in 2023 een raadsinformatiebijeenkomst zullen beleggen om de burgerparticipatie tot nu toe nader te duiden en samen met de raad onderzoeken wat hierin aanvullend nodig is.</p>
<p>Een verrassende en klantvriendelijke dienstverlening, zoveel mogelijk digitaal.</p>	<p>We willen de dienstverlening verder verbeteren door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inzet van sturingsinformatie en procesoptimalisatie; 	<p>Procesoptimalisatie is een continu proces. In het najaar starten we met een organisatie breed traject om volgens een bepaalde methodiek processen tegen het licht te houden en eventueel te verbeteren.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> - de ervaring van de inwoners regelmatig te meten en de ervaring mee te nemen in de doorontwikkeling; - inzet van de podcastserie om de inwoners meer duidelijkheid te geven waar de gemeente voor staat en wat die kan betekenen voor hen. - de website toegankelijk te maken voor alle doelgroepen. 	<p>In het najaar 2023 willen wij een tevredenheidsonderzoek uitvoeren om zo de sterke punten en verbeterpunten van de dienstverlening aan de inwoners te kunnen identificeren. Tegelijkertijd brengen we met de resultaten van eerder uitgevoerde tevredenheidsonderzoeken de trends en veranderingen in kaart.</p> <p>De eerste 7 van in totaal 14 geplande podcasts zijn gerealiseerd, met als onderwerp:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dementie • Zappers, de strijd tegen zwerfvuil • Ondernijning • De natuur • De jeugd van tegenwoordig • De paddentrek • Rondkomen in de gemeente (VoorzieningenWijzer). <p>De luisterresultaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na de eerste 7 uitzendingen van dit seizoen hebben we meer dan <u>1700</u> unieke luisteraars (eind vorig jaar waren dat er 900) - het aantal downloads is inmiddels de <u>5500</u> gepasseerd. <p>In A2 verband is dit jaar een start gemaakt met het project "Digitaal Toegankelijk". Dit project maakt onderdeel uit van de Inclusieagenda.</p>
<p>Initiatieven worden in eerste instantie door de inwoners zelf genomen. Inwoners voelen zich verantwoordelijk voor de leefbaarheid, sociale samenhang en veiligheid van hun eigen buurt/wijk.</p>	<p>Faciliteren van de dorpsraden als klankbord van de gemeenschap (jaarlijks organisatiebudget). Met de dorpsraden wordt gezocht naar een constructieve vergadermethode waarin alle bestuurders betrokken zijn.</p> <p>Ondersteuning van burgerinitiatieven in een buurt of dorp, zowel fysiek als sociaal. Denk aan het organiseren van ontmoetingsactiviteiten en het (her)inrichten van de openbare ruimte.</p>	<p>In 2023 is afgesproken elk kwartaal met de PoHo en de dorpsraden te vergaderen, en de directe lijnen met de verschillende onderwerpen en PoHo te intensiveren.</p> <p>Een maal per jaar is er een vergadering tussen het college en de dorpsraden.</p> <p>Er is 1 burgerinitiatief ingediend. Een initiatief van een aantal jongeren die een kartevenement in Sterksel (voor jong en oud) willen organiseren.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
1.2 Samenwerking		
<p>Versterken sturing op samenwerking.</p>	<p>Om voorbereid te zijn op de toekomst is de omgevingsverkenning, waarin de externe ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven die in de komende jaren op onze inwoners en de gemeente Heeze-Leende specifiek afkomen, opgesteld. De onderliggende hoofdvraag is “Wat is er nodig om onze inwoners goed te blijven bedienen?” Deze ontwikkelingen en vraagstukken zijn bestuurlijk strategisch doordacht in de visie naar 2030. In 2023 worden deze vertaald naar de behoeften van de gemeenschap en taken van de gemeente, nu en in de toekomst. Dit is een belangrijke strategische bouwsteen. Naast de bestuurlijke en ambtelijke visie 2030 is het raadsprogramma een strategische bouwsteen. Tot slot is de omgevingsvisie 2040 een derde strategische bouwsteen. Deze drie bouwstenen samen maken het mogelijk te gaan sturen en de samenwerking te versterken. Er wordt in 2023 in beeld gebracht hoe en waar we deze behoeften en taken nu hebben georganiseerd; zelfstandig en/of in samenwerkings-(verbanden), zoals de GRSA2, MRE, Veiligheidsregio, GGD, arbeidsmarktregio etc. Vanuit daar brengen we in beeld hoe we de taken voor de komende jaren kunnen organiseren, gegeven de behoeftes van onze inwoners, de bestuurlijke ambities en de onzekerheden van de toekomst.</p>	<p>In 2023 hebben we versterking aangebracht op verschillende GR'en en de samenwerking die we daarin hebben. In de regio Zuid-Oost Brabant is, samen met de MRE, de ontwikkeling van de schaa sprong gaande. Daarin nemen we deel aan de aan diverse overleggen om in beeld te brengen wat nodig is om hier invulling aan te geven.</p>
1.3 Openbare orde en veiligheid		
<p>De waardering van de subjectieve veiligheid (veiligheidsbeleving) door de inwoners van onze gemeente en de objectieve veiligheid (cijfers) minimaal op hetzelfde niveau houden.</p>	<p>Opstellen en uitvoeren van het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 en de daaraan gekoppelde prioriteiten voor 2023. Dit veiligheidsplan zal begin 2023 ter besluitvorming aan college en gemeenteraad worden voorgelegd.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voortzetting deelname aan Taskforce Brabant Zeeland en participeren in het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) als partner in de strijd tegen ondermijning en georganiseerde criminaliteit. Zorgdragen voor prioritering van bestaande 	<p>Het uitvoeren van het Integraal Veiligheidsplan is een continuproces. Het plan is vastgesteld door de gemeenteraad (8 mei 2023).</p> <p>Aan de hand van het ondermijningsbeeld binden we samen met onze partners zoals politie, OM en belastingdienst de strijd aan tegen georganiseerde misdaad. We maken mensen bewust van georganiseerde criminaliteit en ondermijning, zodat ze ook weten wat ze moeten doen. We nemen deel aan de Taskforce Brabant</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	<p>oermijningsbeelden binnen het RIEC.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Woninginbraken aanpakken door o.a. algemene preventieadviezen en het versturen van zogenaamde besmettingsbrieven (informatie aan buurtbewoners n.a.v. woninginbraak) - Terugdringen van drugs gerelateerde overlast door het sluiten van panden (Wet Damocles). - Voorkomen misbruik overheidsvoorzieningen door integriteitsonderzoek (Wet Bibob). - Inzetten op intensieve samenwerking met politie, Openbaar Ministerie en andere externe partners op gebied van oermijning, georganiseerde criminaliteit, zorg, jeugd, leefbaarheid en digitale veiligheid. 	<p>Zeeland en ook participeren we in het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) in de strijd tegen oermijning en georganiseerde criminaliteit.</p> <p>De structurele aanpak van woninginbraken levert duidelijk resultaat op. Het aantal woninginbraken blijft de laatste jaren op een constant laag niveau, zeker gelet op regionale en landelijke cijfers.</p> <p>In alle voorkomende gevallen zijn panden op grond van de Wet Damocles conform het vastgestelde beleid gesloten.</p> <p>De integriteitstoets (Wet Bibob) is (waar mogelijk) in alle gevallen toegepast.</p> <p>Er wordt intensief samengewerkt met politie, OM en andere partners, zowel in vaste (bijvoorbeeld het RIEC en de Driehoek) als ad hoc samenwerkingsverbanden.</p>
	<p>Door een terugtrekkende beweging bij de politie zijn en komen steeds meer taken op het gebied van Veiligheid en Openbare orde bij de gemeente te liggen, waarbij werkzaamheden zich niet alleen in de breedte maar ook in de diepte uitbreiden.</p> <p>De gemeente neemt een (minimale) lokale regierol ten aanzien van Veiligheid om de daartoe bestuurlijk afgesproken ambities te kunnen vervullen vanaf 2023.</p>	<p>De inzet om de in het verleden gemaakte afspraak, één wijkagent per 5.000 inwoners plus een operationeel expert te continueren, is grotendeels ingevuld. Door diverse verlofregelingen bij de aanwezige wijkagenten is echter wel nog sprake van een onderbezetting. Hieraan zal ook in 2023 wederom aandacht worden besteed.</p> <p>In de Kadernota 2024 is een bedrag opgenomen om de door de terugtrekkende beweging van de politie toegenomen taken op gebied van openbare orde en veiligheid op te kunnen pakken.</p>
	<p>Per 1 juli 2020 is het intergemeentelijke Dommelstroom Interventie Team (DIT) (ca. 5 casussen per jaar) van start gegaan. Bestuurlijk is de ambitie uitgesproken de informatiepositie te versterken door o.a. het inmiddels afgesloten abonnement op Meld Misdaad Anoniem en het opstarten van een zogenaamd Lokaal Informatie Overleg, wat zal resulteren in een nieuwe stroom aan signalen richting gemeente. Naast een eerdere loonstijging van de kosten</p>	<p>Door het vertrek van de teamleider van het DIT begin 2023 is het DIT wat betreft de aanpak van casussen stil komen te liggen. Door vulling van deze functie medio 2023 zal in de 2e helft van 2023 dit weer worden opgepakt.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	voor de teamleider DIT zijn in 2021 ook diens taken uitgebreid, waardoor de gezamenlijke kosten en daarmee ons aandeel daarin, stijgt.	
Zorgdragen voor goede beschikbaarheid en huisvesting politie	In Leende wordt in 2024 een politiepост gerealiseerd aan de Biesven, nabij brandweer en ambulancepost. De politie huurt deze accommodatie van de gemeente voor een periode van 15 jaar.	De locatie van de politiepост op Biesven is na terugkoop van het perceel Sprankenis bepaald dit perceel. In 2024 moet de politiepост gerealiseerd zijn.
1.4 Burgerzaken		
Kwalitatief hoogwaardige en betrouwbare gegevens (voldoen aan de landelijke kwaliteitseisen).	Structureel uitvoeren van kwaliteitscontroles en eventuele fouten/verschillen oplossen, zodat de kwaliteit van onze gegevens voldoet aan de wettelijke eisen die aan deze administratie worden gesteld. De BRP is een belangrijke databank voor alle overheidsdiensten.	Kwaliteitscontroles worden structureel uitgevoerd en eventuele inconsistenties opgelost. Eind dit jaar staat de jaarlijkse zelfevaluatie weer op de planning.
	Signalen en twijfels over de bewoning van een adres, die de gemeente vanuit Landelijke Aanpak Adreskwaliteit ontvangt onderzoeken en oplossen in samenwerking met netwerkpartners (politie en Dommelstroom Interventie Team). Een correcte BRP is van groot belang voor alle overheidsinstanties. De gemeente werkt samen met het LAA om signalen m.b.t. twijfel aangaande bewoning en adres te onderzoeken en op te lossen. Tevens wordt intensief samengewerkt met ketenpartners, zoals de politie en het DIT om adres gerelateerde fraude tegen te gaan.	Door capaciteitstekort i.v.m. vacatures, is er enige achterstand ontstaan in de adresonderzoeken.
De Waterschaps- en de Provinciale Statenverkiezingen met succes afronden.	Op 13,14 en 15 maart 2023 vinden voor de gemeente de volgende verkiezingen plaats: <ul style="list-style-type: none"> • Waterschapsverkiezingen • Provinciale Statenverkiezingen De verkiezingen planmatig organiseren met in achtneming van eventuele richtlijnen RIVM.	De verkiezingen zijn succesvol georganiseerd en afgerond. Nieuw in deze verkiezingen was het instellen van een gemeentelijk stembureau, dat de verkiezingsuitslag op gemeenteniveau vaststelde. Vanwege de grote opkomst 65,45(%) en dubbele verkiezingen heeft de telling lang geduurd.
Waarborgen integriteit en tegengaan fraude m.b.t. paspoorten en identiteitskaarten.	Om fraude en afwijkingen m.b.t. identiteitsfraude te voorkomen, worden maatregelen ingesteld zoals functiescheiding bij het aanvragen en uitreiken van documenten en opleidingen om fraude te signaleren.	Loopt volgens planning.
1.5 Algemene dekkingsmiddelen		
Financieel gezonde gemeente.	Voldoende financiën en duidelijke planning voor onderhoud van wegen,	Na verwerking van meicirculaire en deze Bestuursrapportage laat de meerjarenbegroting op lange termijn

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	trottoirs en wandel- en fietspaden, op korte en lange termijn.	ruimte zien voor onderhoud zoals genoemd.
	Onderzoek naar herziening van de P&C tools voor transparante verslaglegging en verbeterde grafische vormgeving in afwachting van collegeuitvoeringsprogramma.	Dit onderzoek zal plaatsvinden in A2-verband en is als zodanig aangemeld. Het ligt niet in de verwachting dat dit in 2023 nog zal aanvangen.

Financiën

Bedragen x € 1.000

Product		Rekening 2022	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Mutaties Berap 2023	Begroting 2023 na Berap 2023
1.1	Bestuur	1.479	1.325	60	1.385
1.2	Samenwerking	214	208	15	223
1.3	Openbare orde en veiligheid	1.393	1.562	10	1.572
1.4	Burgerzaken	524	633	0	633
1.5	Algemene dekkingsmiddelen	121	68	251	319
1.6	Overhead	6.811	6.474	1.309	7.783
1.7	Overige baten en lasten	302	-62	0	-62
1.8	Vennootschapsbelasting	46	47	0	47
Totaal lasten		10.890	10.255	1.645	11.900
1.1	Bestuur	31	0	0	0
1.2	Samenwerking	0	0	0	0
1.3	Openbare orde en veiligheid	160	152	29	181
1.4	Burgerzaken	241	167	0	167
1.5	Algemene dekkingsmiddelen	30.891	30.555	697	31.252
1.6	Overhead	55	39	0	39
1.7	Overige baten en lasten	136	0	0	0
1.8	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Totaal baten		31.514	30.913	726	31.639
Saldo baten en lasten programma 1		20.624	20.658	-919	19.739
Toevoegingen aan reserves		-106	-65	0	-65
Onttrekkingen aan reserves		251	168	0	168
Saldo mutatie reserves		145	103	0	103
Saldo na bestemming programma 1		20.769	20.761	-919	19.842

Toelichting mutaties

Bedragen x € 1.000

Product/omschrijving	S/I *	Mutatie lasten	Mutatie baten	Mutatie reserves	Saldo mutaties
1.1. Bestuur					
<i>College B&W</i>					
<u>Benoemingsprocedure nieuwe burgemeester</u> Voor de benoeming van de nieuwe burgemeester zal een benoemingsprocedure opgestart worden. Dit brengt incidenteel extra kosten met zich mee die niet in de begroting zijn opgenomen. Denk hierbij aan; begeleiding commissie, locaties en ceremoniële activiteiten.	I	-30			-30
<i>Raadsgriffier</i>					
<u>Vertrouwenscommissie</u> In verband met de werkzaamheden van de vertrouwenscommissie uit de raad en de daaruit voortvloeiende kosten, o.a. externe ondersteuning, de post voor 2023 incidenteel verhogen.	I	-30			-30
Totaal mutaties product 1.1 Bestuur		-60	0	0	-60
1.2. Samenwerking					
<i>Samenwerking</i>					
<u>Bijdrage aan VNG</u> De afgelopen jaren zijn de bijdragen van de VNG verhoogd en zijn gemeenten gestart met de zogenaamde GGU (Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering), wat een krachtig instrument is waarmee gemeenten grote voordelen halen door samen opgaven te organiseren. Veel maatschappelijke en organisatorische vraagstukken zijn voor alle gemeenten gelijk, door slim samen te werken (via de GGU), kan dit efficiënter worden opgepakt. Om die reden vindt een structurele bijstelling plaats zodat er geen overschrijding op het budget meer plaats vindt.	S	-15	0	0	-15
Totaal mutaties product 1.2 Samenwerking		-15	0	0	-15
1.3. Openbare orde en veiligheid					
<i>Brandweergarages</i>					
<u>Huren</u> Inkomsten hoger dan geraamd door verschil indexering CPI en begroting	S		16		16
<i>Ambulancepost</i>					
<u>Huren</u> Inkomsten hoger dan geraamd door verschil indexering CPI en begroting	S		13		13

Product/omschrijving	S/I *	Mutatie lasten	Mutatie baten	Mutatie reserves	Saldo mutaties															
Dierenbescherming																				
<u>Bijdrage</u> De bijdrage voor de Dierenbescherming valt hoger uit dan waar in eerste instantie rekening mee is gehouden. Het contract is verhoogd in verband met realisatie van een nieuw dierenasiel. Daarnaast zijn er een aantal projecten zoals opvang en behandeling zwervkatten die meer kosten met zich meebrengen.	I	-10			-10															
Totaal mutaties product 1.3 Openbare orde en veiligheid		-10	29	0	19															
1.5 Algemene dekkingsmiddelen																				
<u>Gemeentefonds</u> In de begroting is € 26.265.000 opgenomen. De meicirculaire geeft een AU van € 26.963.000, een surplus van € 697.000. Daarnaast zijn er taakmutaties opgesteld ter waarde van € 251.000.	IM IM	-251	697		697 -251															
Totaal mutaties product 1.5 Algemene dekkingsmiddelen		-251	697	0	446															
1.6 Overhead																				
Personeel en organisatie																				
<u>Management uitbreiding</u> Vanwege de ontvlechting van een deel van de GRSA2 en het verlichten van de druk op het huidige management is het noodzakelijk een 4e afdeling te formeren en een 4e manager aan te nemen.	S	-50			-50															
<u>Formatie secretariaat</u> Vooruitlopend op de terugkomst van het secretariaat naar de gemeenten kijken we naar de wenselijke inrichting en de opgaven die de komende jaren op ons af gaan komen. Hierbij is gekeken naar de ambtelijke- en bestuurlijke visie, het CUP (College Uitvoerings Programma). Hierin is naar voren gekomen dat een beperkte uitbreiding van formatie nodig is voor een goede bezetting (uitruil andere secretariaten is nu niet meer mogelijk) en zal een managementsecretaris worden aangesteld. Hiervoor is structureel extra dekking benodigd om de formatie te kunnen opvangen.	S	-68			-68															
Bedrijfsvoering GRSA2																				
<u>BERAP 2023</u> Uit de BERAP 2023 van GRSA2 zijn de volgende bijdrage benodigd. Zie onderstaande uit Berap GRSA2 2023:	S	-202			-202															
	I	-297			-297															
Tabel: bijdrage per gemeente <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Incidenteel</th> <th>Structureel</th> <th>Incidenteel</th> <th>structureel</th> </tr> <tr> <th></th> <th>2023</th> <th>2023</th> <th>2024</th> <th>2024-2027</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Heeze-Leende</td> <td>296.536</td> <td>201.799</td> <td>7.080</td> <td>271.687</td> </tr> </tbody> </table>							Incidenteel	Structureel	Incidenteel	structureel		2023	2023	2024	2024-2027	Heeze-Leende	296.536	201.799	7.080	271.687
	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	structureel																
	2023	2023	2024	2024-2027																
Heeze-Leende	296.536	201.799	7.080	271.687																

Product/omschrijving	S/I *	Mutatie lasten	Mutatie baten	Mutatie reserves	Saldo mutaties
<u>Inzet structurele formatie communicatie</u> De afgelopen jaren is gebleken dat er te weinig capaciteit beschikbaar was binnen het team communicatie, dat heeft op diverse fronten geleid tot knelpunten in de communicatie richting burgers en andere instellingen. Om die reden wordt er nu tijdelijk 0,78 fte extra ingehuurd.	I	-71			-71
<u>Inzet formatie financiën</u> De afgelopen jaren is er veel verloop geweest in het team financiën binnen de GRSA2. Dit heeft tot gevolg dat het lastig is gebleken om de basis op orde te houden. Er zijn veel ontwikkelingen die continu bij gehouden moeten worden. Ook is het noodzakelijk om als gemeente goed en gedegen advies te ontvangen van een specialist binnen financiën. Om verder in control te komen dienen financiële zaken geborgd te worden, dient beleid herijkt te worden en waar mogelijk geharmoniseerd binnen de samenwerking. Dat lukt momenteel niet met de huidige bezetting, om die reden wordt in tijdelijkheid 1,0 fte aangevraagd.	I	-93			-93
<u>Inzet extra inhuur HR-consulent</u> Doordat in de begroting van de gemeente HL de formatie met ca. 9,5 fte is gestegen in 2023 was er extra inzet benodigd voor diverse HR-werkzaamheden. Om bij een aantal processen de basis op orde te krijgen en de werving en selectie goed te laten verlopen is in tijdelijkheid extra ingehuurd. Dit heeft incidenteel tot extra lasten geleid.	I	-50			-50
<u>Inzet inkoop</u> Door de toename van het aantal inkooptrajecten is het noodzakelijk de dienstverlening door BIZOB op te schroeven met een bedrag van €73.000.	S	-73			-73
<u>CAO aanpassingen</u>	SR	-436			-436
<i>Gemeentehuis Heeze</i>					
<u>Kapitaallasten</u> In 2022/2023 zijn de meerjareninvesteringen qua planning en haalbaarheid geïnventariseerd. Een aantal investeringen zijn in 2022 niet gerealiseerd en dus zijn de begrote kapitaallasten in 2023 niet nodig. De mutaties worden bij het samenstellen van de begroting 2024-2027 ook meerjarig meegenomen.	I	28			28

Product/omschrijving	S/I *	Mutatie lasten	Mutatie baten	Mutatie reserves	Saldo mutaties
<u>Elektriciteitsverbruik</u> Sinds vorig jaar is het gemeentehuis voorzien van een luchtwarmtepomp. Hierdoor vindt een verschuiving plaats in het gasverbruik (minder) en elektriciteitsverbruik (meer).	I	-12			-12
<u>Gasverbruik</u> Sinds vorig jaar is het gemeentehuis voorzien van een luchtwarmtepomp. Hierdoor vindt een verschuiving plaats in het gasverbruik (minder) en elektriciteitsverbruik (meer).	I	15			15
<i>Totaal mutaties product 1.6 Overhead</i>		-1.309	0	0	-1.309
<i>Totaal structurele mutaties</i>	S	-408	29	0	-379
<i>Totaal incidentele mutaties</i>	I	-550	0	0	-550
<i>Totaal structurele mutaties in aparte raadvorstellen</i>	SR	-436	0	0	-436
<i>Totaal incidentele mutaties in Meicirculaire</i>	IM	-251	697	0	446
Totaal afwijkingen programma 1		-1.645	726	0	-919

Programma 2: Wonen, bedrijven en recreëren

Producten

Het programma *Wonen, bedrijven en recreëren* omvat de volgende producten:

Product
2.1 Wonen en bouwen
2.2 Openbare ruimte
2.3 Ruimtelijke ordening
2.4 Milieu
2.5 Afval
2.6 Water
2.7 Economische zaken
2.8 Recreatie en toerisme

Voortgangsrapportage

In de programmabegroting 2023 hebben wij aangegeven wat we binnen het programma *Wonen, bedrijven en recreëren* willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. In de volgende tabel lichten we per onderdeel toe wat de actuele stand van zaken is.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
2.1 Wonen en bouwen		
Een passend woningaanbod voor onze inwoners en nieuwkomers.	Het uitvoeren van de maatregelen genoemd in de woonvisie.	Het uitvoeren van de 6 doelstellingen uit de woonvisie ligt op schema
	(Jaar)afspraken maken met woningcorporaties en bewonersorganisaties (cf. woningwet).	Er zijn voor dit jaar afspraken gemaakt met de woningcorporaties De afspraken voor volgend jaar zullen eind dit jaar worden gemaakt
	<p>Het verstrekken van startersleningen.</p> <p>Op basis van de provinciale prognosecijfers zouden er ca. 35 woningen gereed moeten komen. De verwachting is dat er ruim 100 (=schatting) woningen zullen worden opgeleverd in 2023.</p> <p>Realiseren van ca. 10 Tiny Houses in samenwerking met woCom in Leende.</p>	<p>Er zijn dit jaar al 6 startersleningen verstrekt.</p> <p>Tot nu toe zijn er circa 54 woningen opgeleverd. De verwachting is daarom dat de planning dit jaar gehaald zal worden.</p> <p>De voorbereidingen voor de realisatie van de Tiny Houses zijn in volle gang en naar verwachting zullen de Tiny Houses in het eerste kwartaal van 2024 worden gebouwd.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	<p>Het vraagstuk van passende huisvesting, samenhangend met de schaa sprong, bedrijfsterreinen, mobiliteit, klimaat en duurzaamheid speelt in de regionale context van Brainport Eindhoven. Heeze-Leende het aanjagen van de woningbouw en de daaropvolgende uitwerkingen (bestemmingsplannen, vergunningen, toezicht en handhaving)</p>	<p>In maart is de Woondeal ondertekend door de 21 regiogemeenten, 13 woningcorporaties provincie Noord-Brabant en de Minister. Hierin zijn afspraken gemaakt om de woningbouwproductie in onze regio te vergroten. Deze Woondeal wordt nader uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Tevens is er inmiddels een concept regionale ontwikkelstrategie opgesteld met de thema's Wonen, Werken en Mobiliteit. De gemeenteraden zullen hier ook nog over worden geconsulteerd.</p>
<p>Waarborgen en waar mogelijk verbeteren van enerzijds een (fysiek) veilige leefomgeving en anderzijds een leefbare leefomgeving conform de doelstellingen in het Uitvoerings- en handhavingsbeleid VTH Omgevingsrecht.</p>	<p>Het uitvoeren van de activiteiten zoals omschreven in het uitvoeringsprogramma Vergunningen, Toezicht & Handhaving Omgevingsrecht.</p>	<p>Uitvoering loopt conform het uitvoeringsprogramma.</p>
	<p>Met de in aantocht zijnde Omgevingswet (Ow) en Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen verminderen op termijn de (bouwtechnische) vergunningverlenende taken en vervallen de bouwleges daarvoor. De exacte impact van de Ow en Wkb is nog onduidelijk, waardoor ook om die reden flexibiliteit van belang is.</p>	<p>Door uitstel van de invoeringsdatum is de Omgevingswet nog niet in werking getreden. Dit gebeurt op 1 januari 2024.</p>
	<p>Tegelijk hiermee gaat ook de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) stapsgewijs in. Hierdoor verandert dan ook de rol van de gemeente naar een minder toetsende en controlerende partij. Dit betekent dat de gemeente vanaf 2023 bij de eenvoudigere bouwwerken, minder werkzaamheden heeft en dus minder kosten/leges door kan rekenen aan de initiatiefnemers. Een eerste inschatting is dat de leges-inkomsten hierdoor in 2023 1/3e lager zullen zijn. In de daaropvolgende jaren zullen</p>	<p>Door uitstel van de invoeringsdatum is de Wkb is nog niet in werking getreden. Dit gebeurt op 1 januari 2024 (tegelijk met de Omgevingswet).</p> <p>Van de daarmee gepaard gaande verwachtte 1/3 mindering op de legesopbrengsten is dan ook (nog) geen sprake. Het is dan ook de verwachting dat er ruim € 125.000 meer leges worden geïnd dan begroot voor 2023.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	<p>de inkomsten, als de Wkb voor meer bouwwerken gaat gelden, verder teruglopen; wellicht tot 1/2e van het huidige niveau. In dit format wordt voor 2023 t/m 2025 uitgegaan van een vermindering van 1/3e en vanaf 2026 met 1/2e. De komende jaren moet dit gemonitord en eventueel bijgestuurd worden.</p>	
2.2. Openbare ruimte		
<p>Vergroten verkeersveiligheid en verbeteren bereikbaarheid en leefbaarheid van de kernen.</p>	<p>Het uitvoeren van verkeersonderzoeken in het kader van de bereikbaarheidsagenda, onderliggend wegennet, fiets en OV langs de A2 en Centrale As. Voorbereiden van kansrijke regiobrede projecten in de Bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant. Eén van de projecten is het verder uitwerken van de doorfietsroute Weert – Eindhoven met bijbehorende ‘inprikkers’ vanuit de kernen.</p> <p>Het uitvoeren van de ‘Flankerende maatregelen’ Heeze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voorbereiden reconstructie Leenderweg. Het opstarten is afhankelijk van de variantenstudie Randweg - Poortmannen. - Voorbereiden herinrichting Geldropseweg (binnen de kom) <p>Het in gebruik nemen van sluisverkeer werende maatregelen langs de A2 en op basis van monitoring eventueel uitvoeren van aanvullende maatregelen (fase 1);</p> <p>Samen mee naar de A2: In 2022 is het bestemmingsplan voor de nieuwe ontsluitingsroute vastgesteld. Tegen dit bestemmingsplan is beroep ingesteld. De zittingsdatum wordt in 2023 verwacht.</p>	<p>Door het vertrek van de gemeentelijk projectleider medio 2023 zijn deze onderzoeken op dat moment tijdelijk stilgelegd.</p> <p>Door het vertrek van de gemeentelijk projectleider medio 2023 zijn de werkzaamheden voor de flankerende maatregelen op dat moment tijdelijk stilgelegd.</p> <p>Begin 2023 werd duidelijk dat de zittingsdatum voor de behandeling van het beroep tegen het bestemmingsplan van Samen mee naar de A2 bij de Raad van State naar verwachting pas in 2024 zal zijn.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
		Vooruitlopend hierop zijn in 2023 de volgende acties ondernomen: <ul style="list-style-type: none"> - Werkzaamheden die benodigd zijn om tot bestek en bestekstekeningen te komen, zodat de realisatie kan starten als er een onherroepelijk bestemmingsplan is. - Grondverwerving. Inmiddels zijn bijna alle benodigde percelen verworven.
	Het verharden van de Kloosterlaan: het voorbereidend werk zoals omgevingsvergunningen, verwerving etc. voortzetten. Datum van uitvoering is gepland voor 2023 maar ook sterk afhankelijk van medewerking van derden.	De voorbereidende werkzaamheden vragen meer tijd, waardoor uitvoering niet in 2023 kan plaatsvinden.
	Indien nodig uitvoeren van het mobiliteitsplan buitenwegen. In samenwerking met Platform A2 bepalen welke worden uitgevoerd om sluijverkeer te weren.	Door het vertrek van de gemeentelijk projectleider medio 2023 zijn de werkzaamheden aan het mobiliteitsplan buitenwegen op dat moment tijdelijk stilgelegd.
	Het uitvoeren van preventieve mensgerichte maatregelen (vergroten kennis, beïnvloeding houding, intentie en gedrag verkeersdeelnemers) in samenwerking met VVN Heeze-Leende. Het coördineren van Brabants Veiligheidslabel (BVL) op 7 basisscholen en verkeerseducatie op kinderdagverblijven.	Door het vertrek van de gemeentelijk projectleider medio 2023 zijn de gemeentelijke werkzaamheden aan de mensgerichte maatregelen op dat moment tijdelijk stilgelegd. Activiteiten die door andere partijen uitgevoerd worden, lopen wel door.
	Verbreden en rechtekken van fietspad Pastoor Thijssenlaan van brug Sterkselse Aa tot Biesputten.	Op schema. Zit in aanbestedingsfase.
	Aanleg invalideparkeerplaatsen en verkeersmaatregelen	Op schema.
	Voorbereiden mogelijk maken van een fietspad tussen Sterksel en Leende. Inventariseren bereidheid bij	Door het vertrek van de gemeentelijk projectleider medio 2023 zijn de werkzaamheden voor het fietspad Sterksel-Leende

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	grondeigenaren om grond te verkopen.	op dat moment tijdelijk stilgelegd.
Verbeteren bereikbaarheid Brainportregio.	<p>Het pakket korte termijn maatregelen A2 Randweg Eindhoven uitvoeren in samenwerking met het Rijk, de provincie, het bedrijfsleven en de andere MRE-gemeenten. Het pakket maatregelen richt zich op de vraagzijde van de mobiliteit (zoals mijden, spreiden en duurzaam rijden in de werkgeversbenadering) en maatregelen die zijn gericht op de aanbodzijde (zoals aanleg van fietsroutes, hubs en inframaatregelen voor verbeteren van de doorstroming).</p>	Door het vertrek van de gemeentelijk projectleider medio 2023 neemt de gemeente vanaf dat moment tijdelijk niet deel aan dit overleg.
Op peil houden en daar waar nodig verhogen kwaliteit openbare ruimte.	<p>Het uitvoeren onderhoud aan wegen, civiele kunstwerken en verlichting op basis van actuele plannen. Wegen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op basis van het beheer- en beleidsplan en de inspectiegegevens de onderhoudsmaatregelen bepalen en uitvoeren. - Organiseren van het opstellen van de lijst van kleine ergernissen met belangengroepen en de maatregelen uitvoeren. - Uitvoeren verbreding en vervanging Somerenseweg 	<p>Beheer en onderhoud wordt uitgevoerd o.b.v. de onderliggende beheer- en beleidsplannen, wegen, civiele kunstwerken en openbare verlichting.</p> <p>De onderhoudsprogramma's van 2023 liggen op schema en binnen de budgetten.</p> <p>Conform de aandachtspunten in het beleidsplan wegen is er in het onderhoudsprogramma extra aandacht voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onderhoud aan fietspaden, - De juiste maatregel uit het juiste budget: Vervangingen worden betaald uit het daarvoor bedoelde investeringsbudget. <p>Op schema.</p> <p>Het werk aan de Somerenseweg is onlangs</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	<p>vanaf komgrens tot aan Vlaamseweg.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verder voorbereiden en uitvoeren reconstructie en vervangen riolering Ginderover en Somerenseweg binnen de kom. <p>Civiele kunstwerken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Diverse onderhoudswerkzaamheden uitvoeren aan bruggen op basis van onderhoudsprogramma zoals opgenomen in het geactualiseerde beheer- en beleidsplan civiele kunstwerken 2023-2027. <p>Verlichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aan de hand van de inventarisatie gegevens (LiteWeb) vervangen en verduurzamen (LED) van armaturen en masten op basis van leeftijd. 	<p>conform bestek, tekening en planning opgeleverd en opgesteld. De aanliggende bedrijven zijn betrokken bij het voorbereiden van de verkeersmaatregelen en zijn tijdens de gehele uitvoering bereikbaar gebleven.</p> <p>Vorbereidingen lopen.</p> <p>Areaal voldoet aan ambitieniveau in het beleidsplan. Dit jaar zal er in het bijzonder aandacht zijn voor het onderhoud aan de tunnel onder het station in Heeze door.</p> <p>Beheer, onderhoud en vervanging op schema. Plan nog niet geactualiseerd, zie tekst daarover hieronder.</p>
	<p>Het beleidsplan openbare verlichting wordt op dit moment geactualiseerd. In de afgelopen beleidsperiode is er geïnvesteerd in het wegwerken van de vervangingsachterstand van verouderde armaturen. De huidige staat van het areaal is evenwichtig en betrouwbaar. Verouderde armaturen worden vervangen door energiezuinige LED-armaturen. De gemeente heeft haar verantwoordelijkheden die voortvloeien uit aanleg, beheer en onderhoud van elektrotechnische installaties nog niet schriftelijk vastgelegd zoals de Arbowet dat voorschrijft. Om dit alsnog te regelen zijn naast de beschikbare middelen voor</p>	<p>Het plan laat ondertussen enige tijd op zich wachten. De voornaamste reden hiervoor zijn de snel opeenvolgende ontwikkelingen die het beleid en de kosten voor beheer en onderhoud sterk beïnvloeden. Denk hierbij aan sterke schommelingen in de energieprijzen en het nieuws dat lichtbronnen van een bepaalde soort op korte termijn, gefaseerd, van de markt gehaald zullen worden. Daarnaast heeft een interne personele wisseling voor extra vertraging gezorgd.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	<p>onderhoud en vervanging extra middelen nodig in 2023.</p>	<p>Wel zijn er middelen opgenomen in de begroting 2023 (inrichten IV verantwoordelijkheid conform ARBO) en kadernota 2024 (vervangen uitgefaseerde PL verlichting), zodat het beheer- en onderhoud niet achter komt te liggen op de ontwikkelingen die op ons af komen. Het streven is nu om uiterlijk februari '24 een herzien beleidsplan ter vaststelling voor te leggen.</p>
	<p>Het uitvoeren 'Uitwerkingsplan bomen'. Bomen met een verminderde conditie en/of verhoogd risico kappen en nieuwe terug planten volgens het beleidsdocument Uitwerkingsplan bomen.</p>	<p>Vorbereiding is gestart. Uitvoering in het najaar.</p>
	<p>Voor administratieve werkzaamheden en klantcontacten is een uitbreiding van de huidige administratieve werkzaamheden noodzakelijk</p>	<p>Vanaf 1 januari 2023 is hiervoor formatie-uitbreiding in de begroting opgenomen. Momenteel is deze formatie ruimte structureel ingevuld met een nieuw aangetrokken medewerker.</p>
	<p>Gelet op de klimaatopgaven is de verwachting dat groen en daarmee groenonderhoud in de toekomst een steeds belangrijkere rol gaat spelen. Het ligt in de lijn der verwachting dat dit ook een grotere inzet zal vergen van de uitvoering van het groen in de openbare ruimte. Daarnaast zal de omvang van groenonderhoud toenemen door de Kloostervelden en de Bulders.</p>	<p>In de buitendienst is in het kader van deze ontwikkeling extra formatie opgenomen in de begroting van 2023. De vacature die naar aanleiding hiervan is opengesteld is momenteel structureel ingevuld.</p>
<p>De plaagdruk van de eikenprocessierups beheersen om de overlast te beperken.</p>	<p>Jaarlijks zowel preventief als curatief bestrijden. De piek welke we gehad hebben in 2019 tot heden lijkt af te vlakken. Maatregelen om preventief overlast te voorkomen worden uitgevoerd.</p>	<p>Preventieve bestrijding is uitgevoerd. Curatieve bestrijding is afhankelijk van de resterende plaagdruk als de rupsen brandhaartjes hebben gekregen.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
<p>Bevorderen biodiversiteit in het buitengebied</p>	<p>STIKA en Ervenplus hebben tot doel de biodiversiteit in het buitengebied te vergroten. Bij Natuur in de Wijk wordt de biodiversiteit binnen de bebouwde kom vergroot. In dit project worden nestkasten, bijenmengsel, hagen en bes dragende struiken beschikbaar gesteld aan bewoners, bedrijven en scholen, dat door hen in eigen beheer geplant/opgehangen moet worden. Genoemde projecten zorgen voor een impuls aan natuurontwikkeling. Voor de komende jaren willen we deze werkwijze doorzetten. Naast het verlengen van genoemde projecten willen we gaan kijken waar kansen liggen om het landschap te versterken.</p>	<p>STIKA wordt dit jaar nog uitgevoerd. De projecten 'Natuur in de Wijk' en Ervenplus zijn afgerond.</p> <p>Vanaf het begin van de regeling in juni 2020 zijn er contracten met verschillende grondeigenaren gesloten. Het budget is besteed aan het afsluiten van zesjarige beheercontracten voor het beheer van bestaande landschapselementen en het aanleggen van nieuwe landschapselementen. Het betreft zowel agrariërs als buitenlui die een stuk grond bij hun woning hebben.</p> <p>In de gemeente Heeze-Leende zijn nieuwe houtopstanden aangelegd, namelijk 85 meter heggen en elzensingels, 420 m² houtsingels en bosjes en 24 solitaire bomen. Voor vele soortgroepen, zoals vogels, zoogdieren en insecten, zijn bomen onmisbaar in het landelijk gebied.</p> <p>Soorten gebruiken bomen voor voedsel-, rust- en/of nestplaats. Er is 3.104 m² aan bloemrijke randen of bloemblokken ingezaaid. De bloemrijke randen bestaan uit verschillende pakketten, zoals een botanische hooilandrand en een wilde bijenrand, waarbij gewerkt wordt met ten minste 8 indicatorsoorten.</p> <p>Ten behoeve van het beheer van bestaande elementen wordt er 1766 meter heggen en elzensingels onderhouden. 2 poelen, 20 knotbomen en 96 bomen zijn in de afgelopen jaar beheerd. Daarnaast 6026 m² houtsingels, 23 hoogstamfruitbomen en</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
		<p>39.980m2 Bloemrijke randen.</p> <p>Het goed beheren van landschapselementen is minstens zo belangrijk als het aanleggen van nieuwe landschapselementen. Met goed beheer kan de biodiversiteit worden verhoogd.</p>
<p>Beschikbare bosterreinen laten bijdragen aan klimaatadaptatie, versterken biodiversiteit en versterking van het buitengebied</p>	<p>Het opstellen van een nieuw bosbeheerplan in 2023. De nul-situatie van de terreinen kan daardoor worden vastgelegd en worden onderzocht welke beheerdoelen zijn bereikt. In de Nota bossen en natuurterreinen worden nieuwe keuzes gemaakt die in zullen spelen op actuele situaties. In de nota neemt de gemeente op hoe zij haar natuur wil inzetten om klimaatverandering tegen te gaan (koolstofvastlegging en houtproductie ter vervanging van beton/staal).</p>	<p>Opdracht is gegund aan het ingenieursbureau. De verwachting is dat het bosbeheerplan dit jaar wordt opgeleverd en voorgesteld aan het college ter vaststelling.</p>
<p>2.3 Ruimtelijke ordening</p>		
<p>Zie projecten</p>		
<p>2.4 Milieu</p>		
<p>Bijdrage leveren aan de verduurzaming van de gemeente Heeze-Leende om zo een bijdrage te leveren aan het verkleinen van de gevolgen van klimaatverandering.</p>	<p>In het spoorboekje 'overzicht lopende projecten duurzaamheid' vindt u een uitgebreid overzicht van de activiteiten met uitleg wat in 2023 gaat gebeuren op gebied van Duurzaamheid. In het kort: Algemeen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Actualisatie Duurzaamheidsbeleid - Actualisatie plan van aanpak Energietransitie 	<p>Algemeen Het proces actualisatie duurzaamheid loopt. In raadsvergadering van 22 mei is een amendement aangenomen waardoor aanpassing van de planning nodig was. Besluitvorming vindt nu plaats in de raadsvergadering van 18 december 2023 in plaats van 2 oktober 2023.</p> <p>Door aanpassing van de planning is het niet meer realistisch om dit jaar het plan van aanpak energietransitie nog te actualiseren. Het plan van aanpak energietransitie dient te worden geactualiseerd op basis van de nieuwe doelstellingen welke pas in de raadsvergadering van</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> - Doorontwikkeling en actueel houden Dashboard - Voeren Duurzaamheidscampagne Heeze- Leende duurzaam vooruit. <p>De Duurzaamheidscampagne Heeze-Leende vooruit! is in de Kadernota benoemd. De duurzaamheidscampagne heeft als doel om via communicatie een gedragsverandering te laten plaatsvinden. Het extra gevraagde geld is bedoeld voor extra communicatie.</p> <p>Thema Energietransitie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regionale Energiestrategie: uitvoering via Samenwerkings- en Uitvoeringsprogramma (S&UP) door deelname aan diverse coalities (Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed, Groene Zone Isoleren, Groene zone zonnepanelen, Energiearmoede, Greendeal Zorg en Zorg Light, Groengas, beslihsulp grootschalige opwek zon) en bijdragen aan het 	<p>18 december worden behandeld.</p> <p>De doorontwikkeling en actueel houden van dashboard is verbonden aan het vaststellen van de doelstellingen voor duurzaamheid. Na vaststelling kan pas worden begonnen aan de opzet en het vullen van het dashboard.</p> <p>De Duurzaamheidscampagne Heeze-Leende is volop in uitvoering. In de gemeentelijk nieuwsbrief staan regelmatig 2 tot 3 berichten. Begin dit jaar is het winterfestival georganiseerd. Een ander onderdeel van de duurzaamheidscampagne is het afkoppelen van regenwater. In ontwikkeling zijn nog een festival voor jongeren van 12 tot 25 jaar in samenwerking met jongeren onder begeleiding van onze jongerenwerker en een evenement voor bedrijven. De voorbereidingen voor het verspreiden van een papieren duurzaamheidskrant zijn gestart.</p> <p><i>Thema Energietransitie</i> De uitvoering van de Regionale Energiestrategie loopt. Voorbereiding deelname aan De Groene Zone Isoleren en De Groene Zone Zonnepanelen loopt. De coalition Groen Gas brengt in het portefeuillehoudersoverleg MRE Energietransitie van september een position paper met als onderbouwing een potentieonderzoek in. De greendeal Zorg MRE loopt.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	<p>opstellen van de voortgangsrapportage en RES 2.0.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="692 719 1075 869">- Warmtetransitie: Opstellen wijkuitvoeringsplan voor woningen met hetzelfde bouwjaar (vanaf 1992) of met dezelfde energielabel. <li data-bbox="692 1088 1075 1205">- Klimaatcorridor A67: verdere ontwikkeling van de klimaatcorridor binnen de nieuwe RES coalitie <li data-bbox="692 1240 1075 1330">- Regeling Reductie Energieverbruik: afronden van het traject. <li data-bbox="692 1547 1075 1787">- Energiearmoede: zorgen dat het beschikbare rijks gelden bij inwoners komen met een laag inkomen en hoge energierekening ter verlaging van het energieverbruik 	<p>Uit vooronderzoek blijkt dat het opstarten van de Greendeal Zorg MRE light niet wenselijk is. De benodigde tijd staat niet in verhouding met het resultaat. De voortgangsrapportage is op 31 mei aangeboden aan de colleges met het verzoek om de voortgangsrapportage aan te bieden aan de gemeenteraad.</p> <p>Met het opstellen van een wijkuitvoeringsplan in kader van de warmtetransitie is nog niet gestart vanwege te kort aan personele capaciteit. Via de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor Klimaat is onlangs extra capaciteit aangetrokken.</p> <p>Klimaatcorridor A67 loopt op schema.</p> <p>De Regeling Reductie Energieverbruik is volledig afgerond. Alles is conform de regeling uitgevoerd waardoor de gemeente Heeze-Leende de uitgekeerde gelden geheel of gedeeltelijk niet hoeft terug te betalen.</p> <p>De aanpak energiearmoede door inzet van een viertal energiekussers (mensen die laagdrempelige maatregelen treffen bij inwoners die te maken hebben met energiearmoede) loopt voorspoedig. Voor een bedrag van ongeveer € 15.000 is er aan kleine energiebesparende maatregelen getroffen bij inwoners met energiearmoede. Momenteel wordt in</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	<p>- Energieloket voortzetten.</p> <p>Voor het RES proces stelt de gemeente alleen uren beschikbaar. De kosten worden gedekt door de rijks gelden voor de RES regio's. De uren passen binnen de begroting. M.b.t. sommige coalities kan bij deelname een bijdrage worden gevraagd vanuit de gemeente. Hierover vindt aparte besluitvorming plaats. Voor de uitvoering RREW en</p>	<p>samenwerking met de gemeenten Valkenswaard en Cranendonck en de lokale energiecoöperaties gekeken naar uitbreiding van het aantal energieklassers door inzet van studenten via energiestudent.nl. De extra inzet wordt gefinancierd door het extra beschikbaar gestelde budget vanuit het Rijk bij instemming van de Tweede Kamer.</p> <p>Daarnaast kunnen inwoners die te maken hebben met energiearmoede gebruik maken van de witgoedregeling. Tot op heden hebben zijn er 149 aanvragen ingekomen waarvan nog 22 in behandeling. Een totaalbedrag van ongeveer € 48.000 besteed aan de aanschaf van nieuw witgoed.</p> <p>Het energieloket is momenteel belegd het Regionaal Energie Loket. Momenteel loopt de samenwerking met gemeenten Valkenswaard en Cranendonck om via een nog te ontwikkelen digitaal platform inwoners en bedrijven beter te begeleiden in hun klantreis waardoor het Energieloket meer wordt gevonden en daardoor een grotere toegevoegde waarde krijgt.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	<p>energiearmoede zijn rijks gelden beschikbaar. De kosten voor het opstellen van het wijkuitvoeringsprogramma (geraamd € 20.000) worden ten laste gelegd van de reserve Duurzaamheid.</p> <p>Klimaatadaptatie en Biodiversiteit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren motie 'meer groen in de wijken' door o.a. via operatie Steenbreek acties uit te voeren in combinatie met verdere uitvoering van de afkoppel-subsidie, aanleg van Tiny Forest en toekomstbomen. 	<p>De uitvoering van de motie 'meer groen in de wijk' loopt. Momenteel lopen de voorbereidingen om een tweede Tiny Forest gratis aan te leggen bij basisschool De Merlebos. In kader van Operatie Steenbreek is een regenton actie in combinatie vergroening van de tuin gestart. Deze actie krijgt dit jaar nog een vervolg vanwege van de vele aanmeldingen. Momenteel loopt het onderzoek naar hoe de openbare ruimte het beste kan worden vergroend. Als richtlijn wordt de 3 –30-300 regel genomen (voorgesteld kader duurzaamheidsbeleid). Op basis van de uitkomst van het onderzoek worden de toekomst bomen gepland.</p>
	<p><i>Mobiliteit</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering geven aan uitrol van oplaadpalen voor het opladen van elektrische auto's op basis van voorgesteld plaatsingsplan (uitkomst aanbesteding Provincie Noord-Brabant). 	<p>Mobiliteit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tot op heden zijn er door Vattenfall 17 laadpalen in de gemeente geplaatst en staan er nog 4 laadpalen in de planning om geplaatst te worden. Na plaatsing van deze vier laadpalen zijn de eerste en tweede fase van proactieve plaatsing van laadpalen afgerond. De besprekingen voor een eventueel vervolg van de concessie worden regionaal opgestart.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering geven aan de Laadvisie 2022. - Onderzoek doen naar potentie van deelmobiliteit op basis van het Mobiliteitsplan 2023-2040 binnen de gemeente Heeze-Leende. De kosten worden gedekt door de begrotingspost Milieubeheer onder algemene/overige uitgave of duurzaamheid. 	<ul style="list-style-type: none"> - Op 6 februari 2023 is de integrale laadvisie vastgesteld door de gemeenteraad. Hiermee is voldaan aan de verplichting uit de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL). Op basis van de laadvisie is de uitvoering gestart om in de komende jaren een dekkend, toegankelijk en veilig netwerk van laadinfrastructuur voor alle elektrische voertuigen te realiseren. - Het onderzoek naar de potentie van deelmobiliteit op basis van het Mobiliteitsplan 2023-2040 is nog niet opgestart wegens een gebrek aan ambtelijke capaciteit. Onlangs heeft de gemeenteraad ingestemd met uitbreiding van de FTE's voor duurzaamheid. Door invulling van deze vacatures wordt het ontbreken aan capaciteit opgelost en kan het onderzoek naar deelmobiliteit starten.
	<p><i>Circulaire economie</i> Het al jaren lopende scholenproject Zwerfafval blijven aanbieden aan de basisscholen.</p> <p>Verder gaan met het gestarte traject om van de Brabantsedag een schoon evenement te maken.</p>	<p>Circulaire economie Dit jaar loopt het scholenproject door. Voor komend schooljaar is de werving opgestart.</p> <p>Vorig jaar is dit traject weer opgestart na 2 jaren zonder Brabantsedag. Dit jaar wordt dat doorgezet.</p>
<p>Met de transitie veehouderijen (onderdeel van het project "transitie landelijk gebied") willen we bereiken dat de veehouders een verantwoorde keuze maken voor de toekomst. Doorgaan, omvormen of stoppen.</p>	<p>Transitie van de veehouderij is een onderdeel van het project Transitie landelijk Gebied.</p>	<p>Zie bij project Transitie Landelijk Gebied</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
2.5 Afval		
Beperking restafval tot 5% van de totale afvalstroom (cf. regionale afspraken).	Het project meer GFT uit het restafval in combinatie met het project foodwise, het tegengaan van voedselverspilling, wordt doorgezet.	Project zou worden opgepakt binnen Blink verband zodra er duidelijk zou zijn over de koers van Blink. Wordt het een pure uitvoeringsorganisatie of gaat Blink samen met de Blinkgemeenten het beleid vormgeven. Door de perikelen binnen Blink is hier nog geen duidelijkheid over.
2.6 Water		
Doelmatig en efficiënt beheren van het rioolstelsel voor afvalwater en zorgen voor de inzameling en verwerking van hemelwater. Het beheren en onderhouden van de gemeentelijke sloten en beheer van het grondwater.	Het uitvoeren van het Programma Stedelijk Water (PSW) 2023-2028. Het PSW is afgestemd op de nieuwe wetgeving van de Omgevingswet en het Delta Plan Ruimtelijke Adaptatie. In het PSW zijn acties opgenomen ten aanzien van: <ul style="list-style-type: none"> - Afvalwater - Hemelwater - Grondwater 	Het PSW 2023-2028 is recentelijk, 6 februari jl., vastgesteld en wordt conform planning uitgevoerd.
	De werkzaamheden van het vervangingsproject Oostrikkerdijk lopen nog even door en worden in dit jaar afgerond.	De rioolwerkzaamheden en aanleg van de klimaatbuffer worden in het 3e kwartaal van 2023 afgerond.
	De aanleg van een gescheiden rioolstelsel op de Averbodeweg in Sterksel wordt uitgevoerd. In het project voor de herinrichting Ginderover-Somerenseweg wordt een gescheiden stelsel aangelegd.	De werkzaamheden voor de realisatie van een gescheiden rioolstelsel voor de Averbodeweg liggen op schema. De uitvoering vindt plaats in het najaar. De voorbereiding voor de Ginderover – Somerenseweg ligt op schema, waarbij dit jaar het ontwerptraject wordt doorlopen.
	In de samenwerking Waterportaal Zuidoost Brabant wordt een gezamenlijk pakket maatregelen genomen onder de naam Kallisto. Hiermee gaan we voldoen aan de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het project is erop gericht om de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren.	Om de waterkwaliteit te verbeteren wordt het effluent (gezuiverde water) van de zuivering belucht. De beluchting heeft nog niet het gewenste resultaat gehaald. Om de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren lopen nu een aantal onderzoeken/pilots

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
		om bij overstorten van riolering het effluent te beluchten en hiermee de kwaliteit van het water te verbeteren.
2.7 Economische zaken		
Een gezond en actief ondernemersklimaat dat bijdraagt aan de leefbaarheid en weerbaarheid van de gemeente en haar inwoners.	Het onderhouden van het structureel overleg met de ondernemersverenigingen.	Er wordt regelmatig overleg gevoerd met de ondernemersverenigingen, waarbij rekening wordt gehouden met de individuele frequentiebehoeften van elke vereniging.
	Samen met de ondernemersverenigingen uitvoering geven aan het uitvoeringplan economische zaken. Aan het einde van het jaar vindt een tussentijdse evaluatie plaats richting college en gemeenteraad.	Als gevolg van een gebrek aan ambtelijke capaciteit en frequente personele wisselingen hebben niet alle focuspunten evenveel aandacht gekregen.
	Het terugdringen van de leegstand door samen met pandeigenaren en ondernemers te zorgen voor behoud van en versterken van het ondernemersklimaat in de kernen, met als hogere doel het behouden en uitbreiden van de levendigheid in de centra. De centra van onze kernen zijn prettige en veilige leef- en verblijfsgebieden. Doel daarbij is om de detailhandel zoveel mogelijk in het kernwinkelgebied te concentreren. Zie hiervoor ook het project 'Centrumontwikkeling Heeze'.	Initiatieven van ondernemers die in lijn zijn met deze doelstelling worden optimaal gefaciliteerd. Doorlopend vinden er gesprekken plaats met pandeigenaren en ondernemers, met als beoogd resultaat het bevorderen van verplaatsingen richting het kernwinkelgebied.
2.8 Recreatie en toerisme		
Een sterke toeristisch recreatieve sector die aansluit bij het groene karakter van onze gemeente en daarmee bijdraagt aan een aantrekkelijk woon- en werkklimaat.	Voor De Groote Heide ligt de nadruk in 2023 op het verder ontwikkelen van de nieuwe positionering ('Vindingrijk van Nature') en het breder uitrollen van de nieuwe huisstijl. Daarnaast ligt de focus op de doorontwikkeling van de toegangspoorten, met name in relatie tot de 'Regiodeal' die eind 2023 afloopt. Lopende activiteiten zijn verder gebiedspromotie en het	Er is een communicatieplan opgesteld ten behoeve van de nieuwe positionering en het breder uitrollen van de huisstijl. De meeste activiteiten uit dit plan zijn inmiddels opgestart. De laatste activiteiten in relatie tot de 'Regiodeal' met betrekking tot de doorontwikkeling van de toegangspoorten zijn in de

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	<p>uitvoeren van projecten om het gebied aantrekkelijker te maken voor inwoners en bezoekers. Ook wordt ingezet op het versterken en faciliteren van het netwerk van ondernemers en VVV's in het gebied.</p>	<p>afrondende fase. In de zomer start een project ten behoeve van het versterken en faciliteren van het netwerk van ondernemers en VVV's in het gebied.</p>
	<p>Het verder vormgeven van "Ruimte voor Meesterwerken" en Heeze-Leende als toeristisch recreatieve gemeente profileren in samenwerking met Recreatief Heeze-Leende.</p>	<p>Er is een toeristisch beleidsplan opgesteld waarin dit thema uitgebreid wordt behandeld. Er wordt gestart met een communicatiewerkgroep met Recreatief Heeze-Leende. En er zijn meesterwerkpaaltje in de maak die worden geplaatst bij lokale meesterwerken, uitgevoerd door Recreatief Heeze-Leende.</p>
<p>Controle belastingplichtigen toeristenbelasting.</p>	<p>De opdracht was in 2022 het bezoeken en controleren van het bestaande areaal, een areaalonderzoek en het bezoeken en controleren van deze locaties. In 2023 starten we met de feitelijke uitvoering. In 2024 wordt het project verder uitgerold en in 2025 afgewerkt.</p> <p>De controles bestaan uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het leggen van een verband tussen de administratieve administratie, boekingsregistratie, reserveringssysteem, verblijfsadministratie en aangifte middels een administratieve controle ter plaatse. - het verduidelijken van de heffing en uitvoering van de toeristenbelasting door de gemeente en de daarbij behorende administratieve verplichtingen van de belastingplichtigen. 	<p>De bezoeken voor 2023 zijn ingepland in de zomermaanden.</p>

Grote projecten

Invoering omgevingswet		Toelichting
Wat willen we bereiken?	Een gemeente die omgevingswet-proof werkt	
Wat doen we daarvoor?	De voorbereidingen van invoering van de Omgevingswet is door de trapsgewijze landelijke besluitvorming en het gemeentelijke personeelstekort allesbehalve vlekkeloos verlopen. Getracht is om datgeen te doen wat noodzakelijk is om ook na 1 januari 2023 aanvragen in behandeling te kunnen nemen. De andere zaken worden na 1 januari 2023 gefaseerd in gang gezet en/of doorontwikkeld. Het hierbij gaat om o.a. opstellen en vaststellen van het Omgevingsplannen en het opzet van de omgevingstafel	<p>Bij de invoeringsdatum van de Omgevingswet willen we in staat zijn om Omgevingswet-aanvragen te ontvangen (techniek), te behandelen (kennis) en via learn-by-doing met de wet te leren werken (ervaring).</p> <p>Reeds opgepakt in 2023 (en eerder):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Omgevingsvisie opgesteld. - Omgevingswet verordeningen en beleidsnota's opgesteld. - Opleidingen gevolgd - Interne en externe communicatie over de stand van zaken van de invoering van de Omgevingswet - Inregelen en testen van DSO. <p>Nog op te pakken in 2e helft 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Starten voorbereidingen voor het opstellen van Omgevingsplan Sterksel - Starten met opzetten van een Omgevingstafel - Organiseren inloopmarkt over Omgevingswet

Transitie Landelijk gebied		Toelichting
Wat willen we bereiken?	De transitie van het landelijk gebied is een van de grootste maatschappelijke opgaven waar Nederland (en dus ook Heeze-Leende) voor staat. Als Heeze-Leende willen we inzetten op een integraal en lange termijn perspectief rondom verduurzamen voedselproductie, inpassen klimaatadaptatie, opwek duurzame energie, versterken van biodiversiteit en economische kracht in het landelijk gebied. Vanwege deze vele raakvlakken en vanuit een meer integrale benadering gaan we de transitie van het landelijk gebied onder andere koppelen aan ons duurzaamheidsbeleid. Uit gesprekken met gebruikers van het buitengebied willen we ophalen hoe zij hun toekomst zien en hoe wij hen bij de verwezenlijking daarvan kunnen helpen en hoe dit toekomstbeeld aan kan gaan sluiten bij het duurzaamheidsbeleid.	
Wat doen we daarvoor?	Binnen Heeze-Leende is behoefte aan een gebiedsadviseur op beleidsmatig niveau die zich inzet voor de totstandkoming van gebiedsplannen en de daaropvolgende uitwerkingen. Daarnaast is er ook voor een periode van 3 jaar een behoefte aan	De gebiedsadviseur op beleidsmatig niveau is binnen de verschillende gremia (GGA Strabrecht, MRE Vitaal platteland, provincie) actief om de belangen van onze gemeente te behartigen.

Transitie Landelijk gebied		Toelichting
	<p>een fulltime gebiedsondersteuner die die vertaalslag van beleid naar de praktijk kan maken en omgekeerd.</p>	<p>Van de 3 geplande gebiedsplannen gaan we als eerste met een gebiedsplan voor de Paaldijk aan de slag. Daarbij maken we gebruik van een extern adviesbureau.</p> <p>Per 1 juni is een gebiedsondersteuner gestart. Zij gaat onder meer de gesprekken met inwoners van het buitengebied voeren.</p>

De Bulders		Toelichting
<p>Wat willen we bereiken?</p>	<p>Zowel De Bulders als de randweg voorzien in een grote behoefte. Met De Bulders wordt de volkshuisvestelijke taak van de gemeente ingevuld en nu de aanleg van de randweg gereed is kan een reductie op het doorgaande (vracht-) verkeer op de centrumwegen door Heeze bereikt worden. Binnen De Bulders zullen uiteindelijk 350 woningen gerealiseerd worden.</p>	
<p>Wat doen we daarvoor?</p>	<p>Het bestemmingsplan De Bulders is onherroepelijk. De woningen die gebouwd worden in De Bulders west zijn grotendeels klaar. Het bouwrijp DG 2 maken is zo goed als klaar en de ontwikkelaars gaan beginnen en zijn begonnen met de verkoop en bouw van de woningen in DG 2. Er worden nog enkele vrije kavels uitgegeven.</p> <p>De witte vlekken binnen de Bulders, niet ontwikkelde grond, worden doorontwikkeld in 2023.</p>	<p>De ontwikkeling van de Bulders vordert gestaag. DG 2 wordt ontwikkeld en gebouwd. Het restgebied DG 4 is ook in ontwikkeling en zal medio 2023 met externe partijen concreter worden.</p>

Centrumontwikkeling Heeze		Toelichting
<p>Wat willen we bereiken?</p>	<p>Een prettig woon- en verblijfsgebied in het centrum van Heeze.</p>	
<p>Wat doen we daarvoor?</p>	<p>In 2023 wordt het uitvoeringsplan dat voortkomt uit de kansenkaart verder uitgevoerd.</p> <p>In 2023 wordt een plan gemaakt om de Kapelstraat en de Jan Deckersstraat (van het Strabrechtplein tot aan de rotonde op het Wilhelminaplein) te herinrichten tot prettig verblijfsgebied.</p>	<p>We onderzoeken de mogelijkheden voor het autoluw maken van het centrum van Heeze. Dit kan consequenties hebben voor de inrichting van de openbare ruimte. Het streven is om eind 2023 een raadsvoorstel over het al dan niet autoluw maken van het centrum en het programma van eisen voor de herinrichting voor besluitvorming te agenderen.</p>

Centrumontwikkeling Heeze		Toelichting
	<p>We blijven de mogelijkheden voor parkeren in de zogenaamde tweede linie onderzoeken.</p> <p>We verkennen de mogelijkheden om een subsidieaanvraag te doen voor de regeling Impulsaanpak Winkelgebieden.</p> <p>Na vaststelling van een stedenbouwkundig plan voor het gebied rond het gemeentehuis en -plein wordt in 2023 gestart met het maken van ontwerpen voor de verschillende deelgebieden van het gebied.</p>	<p>Als de mogelijkheid zich voordoet gaan we met eigenaren in gesprek over de realisatie van extra parkeerplaatsen in de tweede linie.</p> <p>We nemen deel aan webinars en andere informatiemomenten over de subsidieregeling en hebben daarover afstemming met onze subsidieadviseur. Vooralsnog is er geen zicht op het indienen van een aanvraag omdat er voor een aanvraag een samenwerking met twee particuliere partijen moet zijn. We richten ons op het laatste tijdvak in april 2024.</p> <p>Omdat de gebouwen in het gebied behouden blijven, is er een ontwikkelvisie gemaakt in plaats van een stedenbouwkundig plan. Het vaststellen van de ontwikkelvisie staat geagendeerd voor de raadsvergadering van juni. Daarna willen we in de 2^e helft van 2023 starten met de voorbereidende werkzaamheden voor de uitwerking van verschillende deelgebieden van de ontwikkelvisie.</p>

Centrale As		Toelichting
Wat willen we bereiken?	Met een ontsluitingsweg om de kernen heen van de gemeente Heeze-Leende, wordt een significante reductie van verkeer door de kernen bereikt voor zowel Heeze, Leende als Sterksel.	
Wat doen we daarvoor?	Met ProRail, Provincie en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat wordt als onderdeel van het LVO-programma Aanpak Overwegen naar een integrale studie van het totale spoortracé onderzocht. Tracékeuze voor het gedeelte van de Randweg naar de Poortmannen. Met Kempenhaeghe en andere stakeholders rondom dit gebied de haalbaarheid onderzoeken voor een aangepast tracé van de Centrale As.	Door het vertrek van de gemeentelijk projectleider medio 2023 zijn de werkzaamheden aan de Centrale As op dat moment tijdelijk stilgelegd.

Ontwikkeling Hendse Driessen		Toelichting
Wat willen we bereiken?	In 2019 heeft de gemeente een koopovereenkomst getekend voor de strategische aankoop van een perceel grond aan Hendse Driessen 1. De gemeente	

	<p>wenst een deel van de locatie aan te kopen om hierop op termijn te kunnen komen tot een ontwikkeling samenhangend met de ontwikkeling van woonwijk De Bulders en de door de gemeente gewenste wijziging van verkeersstromen door en rondom het dorp Heeze. Op basis van deze overeenkomst wordt begin 2023 de grond in eigendom overgedragen.</p>	
<p>Wat doen we daarvoor?</p>	<p>Om te komen tot een goede ruimtelijke invulling van het perceel onderzoeken we op basis van de huidige economische en maatschappelijke situatie wat de meest geschikte bestemming(en) voor het perceel is (zijn) en bereiden we een bestemmingsplan/omgevingsplan voor.</p>	<p>Dit project is per abuis tekstueel in de begroting blijven staan. Er zijn geen middelen geraamd en er is geen capaciteit voorhanden, daarom is het project niet opgestart. Dit project wordt daarom afgevoerd.</p>

Financiën

Bedragen x € 1.000

Product		Rekening 2022	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Mutaties Berap 2023	Begroting 2023 na Berap 2023
2.1	Wonen en bouwen	3.082	1.816	66	1.882
2.2	Openbare ruimte	2.741	3.003	81	3.084
2.3	Ruimtelijke ordening	445	531	20	551
2.4	Milieu	526	762	0	762
2.5	Afval	1.359	1.465	180	1.645
2.6	Water	1.682	1.619	21	1.640
2.7	Economische zaken	926	241	435	676
2.8	Recreatie en toerisme	1.388	1.453	17	1.470
Totaal lasten		12.149	10.890	820	11.710
2.1	Wonen en bouwen	1.415	540	126	666
2.2	Openbare ruimte	189	66	73	139
2.3	Ruimtelijke ordening	185	41	0	41
2.4	Milieu	76	6	0	6
2.5	Afval	1.984	1.829	0	1.829
2.6	Water	2.352	2.330	0	2.330
2.7	Economische zaken	733	40	199	239
2.8	Recreatie en toerisme	394	228	0	228
Totaal baten		7.328	5.080	398	5.478
Saldo baten en lasten programma 2		-4.821	-5.810	-422	-6.232
Toevoegingen aan reserves		-189	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves		142	168	604	772
Saldo mutatie reserves		-47	168	604	772
Saldo na bestemming programma 2		-4.868	-5.642	182	-5.460

Toelichting mutaties

Bedragen x € 1.000

Product/omschrijving	S/I *	Mutatie lasten	Mutatie baten	Mutatie reserves	Saldo mutaties
2.1 Wonen en bouwen					
<i>Overige aangelegenheden betr de volkshuisvesting</i>					
<u>380400 Advieskosten algemeen</u>	I	22			22
<i>Bouw-, woning- en welstandstoezicht</i>					
<u>Omgevingsdienst (ODZOB)</u> Deze kostenstijging is aangekondigd eind 2022. De exacte kostenstijging was toen nog niet duidelijk en er is daarom gekozen dit bij de Bestuursrapportage te vermelden. Dit is nogmaals aangekondigd in het raadsvoorstel van 18 april 2023 waarop op 22 mei is besloten. De kostenstijging is een gevolg van de hoge inflatie, een lagere declarabiliteit dan verwacht, de CAO ontwikkelingen en de maatregelen om het hoge ziekteverzuim aan te pakken.	SR	-77			-77
<u>Advieskosten algemeen</u> De advieskosten voor dit jaar vallen hoger uit dan waar in eerste instantie rekening mee is gehouden. Dit heeft vooral te maken met een juridische procedure m.b.t. Bibob, waarvoor inhuur van externe expertise noodzakelijk is.	I	-11			-11
<i>Bouwleges</i>					
Met de uitstel van de omgevingswet en de daaraan gekoppelde Wet kwaliteitsborging is de voorziene daling van inkomsten uit de opbrengst bouwleges niet opgetreden. Het is de verwachting dat er een meeropbrengst van leges zal zijn van ongeveer €126.000.	I		126		126
Totaal mutaties product 2.1 Wonen en bouwen		-66	126	0	60
2.2 Openbare ruimte					
<i>Wegen, straten en pleinen</i>					
<u>Projecten</u> De meerkosten die in het inkoopproces voor de diverse projecten worden gemaakt, worden doorbelast.	S		73		73
<u>Gladheidsbestrijding</u> Op basis van eerdere strooiperiodes een mutatie van €68,436. Indexeringen en een strenge winterperiode begin 2023 zorgen voor deze overschrijding. De gemeente heeft een plicht om de wegen veilig te houden tijdens winterweer. Zonder gladheidsbestrijding kunnen we niet aan deze plicht voldoen.	S	-68			-68

Product/omschrijving	S/I *	Mutatie lasten	Mutatie baten	Mutatie reserves	Saldo mutaties
<u>Kapitaallasten</u> In 2022/2023 zijn de meerjareninvesteringen qua planning en haalbaarheid geïnventariseerd. Een aantal investeringen zijn in 2022 niet gerealiseerd en dus zijn de begrote kapitaallasten in 2023 niet nodig. De mutaties worden bij het samenstellen van de begroting 2024-2027 ook meerjarig meegenomen.	I	50			50
<u>Openbare verlichting</u> <u>Elektriciteitsverbruik</u> Meer aansluitingen bijgekomen, hogere energieprijzen en energiebelasting 2022 is meegenomen.	I	-53			-53
<u>Waterlossingen en bermsloten</u> <u>Vegen door derden</u> Bijstelling budget in verband met indexatie (brandstofkosten).	S	-10			-10
Totaal mutaties product 2.2 Openbare ruimte		-81	73	0	-8
2.3 Ruimtelijke ordening					
<u>Bestemmingsplannen</u> <u>Planologische werkzaamheden</u> Wegens personele capaciteitsproblemen is er voor de beroepzaken bestemmingsplan AH en de bouwplaatsen Brabantsedag een advocaat ingehuurd. Daarnaast worden voor alle woningbouwplannen stedenbouwkundige adviezen opgesteld. Dit zijn er meer dan vooraf is begroot.	I	-20			-20
Totaal mutaties product 2.3 Ruimtelijke ordening		-20	0	0	-20
2.5 Afval					
<u>Afvalinzameling en -verwerking</u> <u>Facilitaire dienstverlening afval</u> Een rechtzaak over een verwerkingscontract 2015-2017 tussen de Brabantse gewesten en Attero hebben de gewesten verloren. Het totaalbedrag is door de gewesten betaald aan Attero. De MRE-regio moet in totaal 6.5 miljoen euro terugbetalen. Ongeveer de helft daarvan heeft de MRE zelf betaald. Om niet in de schulden te komen is de andere helft op basis van een voorlopige verdeling door de 21 gemeenten betaald. Voor Heeze-Leende gaat het om een bedrag van € 180.000. De definitieve verdeling tussen de gemeenten moet nog worden gemaakt. Dat wordt eind dit jaar verwacht. Daarna komt er een voorstel van welke post dit bedrag betaald wordt. Voorlopig is het geboekt op bovengenoemde post.	I	-180		180	0
Totaal mutaties product 2.5 Afval		-180	0	180	0

Product/omschrijving	S/I *	Mutatie lasten	Mutatie baten	Mutatie reserves	Saldo mutaties
2.6 Water					
<i>Riolen en rioolgemalen</i>					
<u>Elektriciteitsverbruik</u> Meer aansluitingen bijgekomen, hogere energieprijzen, energiebelasting 2022 en jaarafrekeningen 2022 zijn geboekt in 2023.	S	-21			-21
Totaal mutaties product 2.6 Water		-21	0	0	-21
2.7 Economische zaken					
<i>Bedrijfsspanden</i>					
<u>Elektriciteitsverbruik</u> Hogere uitgaven door hogere energieprijzen en meenemen van jaarafrekening 2022.	I	-11			-11
<i>(Strategische) gronden</i>					
<u>Afwaardering Hendse Driessen</u> In 2023 is het bestemmingsplan voor de verplaatsing van de AH onherroepelijk geworden. In de koop van het perceel Hendse Driessen was dit het moment waarop de grond overgedragen moest worden aan de gemeente. De aankoopwaarde van de grond lag boven de taxatiewaarde en dus moet er een afwaardering plaatsvinden. De grond is aangekocht voor € 674.148 en is getaxeerd voor € 250.000. Het verschil tussen het aankoopbedrag en de taxatiewaarde, zijnde € 424.148 moet dus nog beschikbaar worden gesteld om de afwaardering op te vangen.	I	-424		424	0
<i>Agrarische zaken, jacht en visserij</i>					
<u>Opbrengst verkopen</u> Het laatste (van de 4) perceel aan de Steenakkers/Halfeindsestraat is begin januari notarieel overgedragen. De verwachting was dat deze nog in 2022 zou worden overgedragen. Verder zijn er nog enkele reststroken verkocht.	I		199		199
Totaal mutaties product 2.7 Economische zaken		-435	199	424	188
2.8 Recreatie en toerisme					
<i>Stimulering toerisme</i>					
<u>Elektriciteitsverbruik</u> De laatste jaren zijn meer bouwplaatsen van de Brabantsedag voorzien van een elektriciteitsaansluiting en de hogere energieprijzen.	I	-17			-17
Totaal mutaties product 2.8 Recreatie en toerisme		-17	0	0	-17
Totaal structurele mutaties	S	-99	73	0	-26
Totaal incidentele mutaties	I	-644	325	604	285
Totaal structurele mutaties in aparte raadvorstellen	SR	-77	0	0	-77
Totaal incidentele mutaties in Meicirculaire	IM	0	0	0	0
Totaal afwijkingen programma 2		-820	398	604	182

Programma 3: Samen leven en participeren

Producten

Het programma *Samen leven en participeren* omvat de volgende producten:

Thema
3.1 Onderwijs
3.2 Jeugd
3.3 Maatschappelijke ondersteuning
3.4 Gezondheid
3.5 Participatie
3.6 Dorpshuizen
3.7 Sport
3.8 Cultuur

Voortgangsrapportage

In de programmabegroting 2023 hebben wij aangegeven wat we binnen het programma *Samen leven en participeren* willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. In de volgende tabel lichten we per onderdeel toe wat de actuele stand van zaken is.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
Algemeen (thema-overschrijdend)		
We willen dat inwoners volwaardig kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. Het ontwikkelen, behouden en versterken van de eigen regie staat daarbij centraal. Wanneer een inwoner niet zelf, of met hulp van zijn omgeving, sociaal netwerk en algemene voorzieningen kan meedoen, kan deze rekenen op ondersteuning op maat.	Beleidsplan Samen komen we verder loopt tot 2024, dat betekent dat in 2023 voorbereidingen worden getroffen voor het herijken van het beleid binnen het sociaal domein. Onder andere door het huidige beleidsplan te evalueren. Hierbij willen we ook de prestatie-indicatoren herijken om te komen tot indicatoren die bijdragen aan de realisatie van de gestelde doelen en effecten van het beleid inzichtelijk te maken.	De voorbereidingen voor het nieuwe beleidsplan zijn in het voorjaar gestart. Consultatie van de diverse partijen heeft inmiddels plaatsgevonden. De planning is dat het beleidsplan 2024-2028 eind 2023 of eerste raadsvergadering in 2024 wordt vastgesteld.
	Het rijk onderzoekt of zij in 2023 een aantal specifieke uitkeringen (sport, gezondheid) kan bundelen in één specifieke uitkering om een meer integrale aanpak te creëren tussen de verschillende onderdelen in het gezondheidsbeleid, sport, bewegen en sociale basis. Overlappende doelstellingen vanuit deze beleidsterreinen kunnen hierdoor meer integraal en in samenhang opgepakt worden.	Het gezond en actief leven akkoord (GALA) biedt de mogelijkheid om binnen het sociaal domein een breed en samenhangend beleid te voeren op welzijn, gezondheid en preventie. Hiervoor moet een integraal plan van aanpak opgesteld worden om budgetten hiervoor vanuit het Rijk te ontvangen. We zijn bezig met het opstellen van het plan van aanpak dat uiterlijk 30 september bij het Rijk moet worden aangeleverd. Daarnaast moeten we om in aanmerking te komen voor sportmiddelen het sportakkoord herijken. De herijking moet op 30 juni 2023 aangeleverd worden bij het rijk.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
<p>We vinden het belangrijk om goed te monitoren op de ontwikkelingen (o.a. uitgaven, instroom, uitstroom van cliënten, ontwikkelingen inzake aantallen cliënten en aantal beschikkingen) binnen het sociaal domein.</p>	<p>De gemeenteraad ontvangt 2 keer per jaar een rapportage met daarin opgenomen de ontwikkelingen omtrent o.a. de maatwerkvoorzieningen en de uitkeringen voor Wmo, Jeugd en de Participatiewet. Daarnaast ontvangt de raad jaarlijks het cliënt ervaringsonderzoek Wmo en jeugd.</p> <p>In 2023 willen we het cliënt-ervaringsonderzoek Jeugd en Wmo doorontwikkelen, waarbij ook een digitaliseringsslag wordt gemaakt middels het Burgerportaal om zodoende de kwaliteit van de ervaren dienstverlening door het sociaal team en de zorgaanbieders beter te kunnen monitoren.</p>	<p>In mei 2023 heeft de raad conform afspraak de rapportage ontvangen omtrent de ontwikkelingen van het sociaal domein. Het cliëntervaringsonderzoek wordt na de zomervakantie aangeboden, evenals de rapportage eerste halfjaar 2023.</p> <p>Deze ontwikkelingen verlopen conform planning. Inmiddels is de nieuwe werkwijze ingevoerd en zijn de eerste reacties via het burgerportaal ontvangen.</p>
<h3>3.1 Onderwijs</h3>		
<p>Alle leerlingen – ook de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben – krijgen een zo passend mogelijke plek in het onderwijs, zo dicht mogelijk bij huis.</p>	<p>In 2023 borgen we het taalnetwerk rondom het thema Taal en Gezin en bouwen we het waar mogelijk verder uit. Daarnaast starten we met bouwen van een netwerk rondom het thema Taal en Gezondheid. Beide netwerken hebben als doel het (beter) bereiken van laaggeletterden, hen ondersteunen bij hun taalvraag en het toeleiden naar een passend taalaanbod. Via de arbeidsmakelaar leggen we contacten met bedrijven waarmee we inzetten op de werkgeversaanpak. Ook is er extra aandacht voor het bereiken van NT1-ers (Doelgroep volwassenen met Nederlands als moedertaal). Daarnaast draait er minimaal één lokale groep gefaciliteerd door Taalkracht.</p>	<p>Voor de aanpak van laaggeletterdheid is er een jaarplan voor 2023 vastgelegd.</p> <p>Vanwege de beperkte beschikbare capaciteit van de kerngroep 'Aanpak laaggeletterdheid' in kwartaal 2 (door een niet ingevulde vacature bij Stichting Lezen en Schrijven en het vertrek van de beleidsadviseur onderwijs) lopen we achter op de planning.</p> <p>In het najaar volgt een bijeenkomst t.b.v. borging en uitbouwen van het taalnetwerk.</p>
	<p>In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (wegwerken Corona-achterstanden) ontvangen gemeenten voor de periode augustus 2021 – juli 2025 financiële middelen vanuit het rijk die zij kunnen inzetten ten behoeve van voorschoolse educatie, het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs, als aanvulling op de middelen die scholen zelf ontvangen. De middelen worden ingezet binnen kaders die door het ministerie zijn vastgesteld en de bestedingsvisie die door het college is vastgesteld. In 2023 worden deze middelen ingezet voor de financiering van de sportconsulenten, extra inzet voor peuters met een VVE-indicatie en preventief jeugdbeleid.</p>	<p><u>Sportconsulenten</u> De NPO-middelen worden ingezet om een deel van de inzet van de sportconsulenten te financieren. Dit gaat om 30% van de kosten. De Sportconsulenten verzorgen kwalitatief hoogwaardig gymonderwijs op de basisscholen in Heeze-Leende.</p> <p><u>Extra inzet voor peuters met een VVE-indicatie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - In de periode januari – juli ondersteunt een zorgcoördinator twee kinderopvanglocaties op het gebied van zorgkinderen, met name bij de VE groepen. - In de tweede helft van 2023 wordt binnen een kinderopvangorganisatie extra inzet gepleegd op de VVE-groep

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
		<p>gezien de zwaarte van deze groep</p> <p><u>Preventief jeugdbeleid</u> Er is gestart met twee pilots:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vanuit het onderwijs bestaat er de wens om een gemeentebrede preventieve logopedische screening bij kinderen in groep 2 in te zetten. Er ligt een plan van aanpak, en er is een eerste uitvraag gedaan bij de scholen. - Pilot meeloopuren jeugdverpleegkundige 0-4 bij kinderdagopvang. Er ligt een plan van aanpak.
	<p>In 2021 is het Integrale Huisvesting Plan Onderwijs, Opvang en Zorg (IHP) vastgesteld als onderdeel van het gemeentelijk accommodatiebeleid. In dit IHP is de ambitie geformuleerd om aan de slag te gaan met de verduurzamingsopgave van de onderwijsgebouwen. In 2023 wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld om te komen tot realisatie van de vastgestelde ambities.</p>	<p>Op dit moment is er geen ruimte in de capaciteit om het uitvoeringsprogramma op te stellen.</p> <p>In 2023 is een eenmalig bedrag begroot voor een huisvestingsonderzoek voor de Dirk Heziusschool. In 2023 is er echter geen ruimte in de capaciteit om dit onderzoek op te pakken. In 2024 naar verwachting wel. Het begrootte bedrag dient dan ook in de jaarrekening 2023 overgeheveld te worden naar 2024.</p> <p>In 2023 is in samenwerking met betrokken partijen gewerkt aan het ruimtetekort van de Triangel. In 2022 is de ruimtebehoefte gedefinieerd en zijn oplossingsvarianten benoemd. In 2023 is de haalbaarheid van deze varianten onderzocht aan de hand waarvan de meest haalbare variant benoemd is. Deze variant, tijdelijk bijplaatsen van een 1-klassige unit zal in de 2e helft van 2023 in gang gezet worden. Omdat de eenmalige plaatsingskosten niet passen binnen het voor 2026 begrootte bedrag, is in 2026 eenmalig € 38.000 aanvullend budget nodig.</p>
	<p>Medio 2022 stelde de gemeenteraad een voor-bereidingskrediet beschikbaar voor het aanpassen van de huisvesting van de Berkenschutse. In 2023 wordt het plan uitgewerkt, waarna eind 2023/begin 2024 naar verwachting de eerste schop de grond in kan.</p>	<p>In 2023 is het volgende gedaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Een Samenwerkingsovereenkomst met De Berkenschutse/ Kempenhaeghe gesloten -Projectorganisatie opgezet -Een architecten-aanbesteding gedaan -Gestart met het ontwerp.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
		<p>In de 2e helft van 2023 wordt het volgende nog gedaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afronden Voorlopig Ontwerp - Aanbesteding bouwteam-partijen - Aanvraag 5e tranche Regio Deal - Voorbereiden bestuurlijke besluitvorming over de uitvoering van het vernieuwbouwproject <p>Financieel: vanaf 2023 zijn in de begroting hogere kapitaalslasten opgenomen ter dekking van het vernieuwbouwproject. Door de langere voorbereidingsfase wordt de 1^e fase van het project pas over een paar jaar geactiveerd. In de samenwerkingsovereenkomst is opgenomen dat de gemeente voornemens is om het verhoogde bedrag in de begroting te gebruiken voor het afboeken van de huidige boekwaardes van gebouwdelen die in dit project verdwijnen en/of gerenoveerd worden. Hierdoor ontstaat binnen de begrote kapitaalslasten extra investeringsruimte voor het vernieuwbouwproject. In 2023 zal invulling gegeven worden aan dit voornemen. Een en ander zal formeel via de algemene reserve c.q. bestemmingsreserve worden geëffectueerd.</p>
<p>Kinderopvangorganisaties en gastouders die kinderopvang in onze gemeente aanbieden voldoen aan de kwaliteitseisen (cf. Wet kinderopvang).</p>	<p>De GGD voert inspecties uit bij alle kinderopvangorganisaties en minimaal 50% van de gastouders. De ophoging naar 50% is een wijziging in de Wet Kinderopvang en gaat in per 2023. In geval van overtredingen wordt gehandhaafd.</p>	<p>Loopt conform afspraak. Er lopen momenteel geen handhavingzaken.</p>
<p>Creëren van een rijke leeromgeving voor kinderen, waarin zij de kans krijgen om hun talenten te ontplooiën, sociale vaardigheden op te doen en plezier te hebben door het bieden van een samenhangend aanbod van onderwijs, sport en cultuur.</p>	<p>Inzetten van een combinatiefunctionaris die zich richt op het bereiken van de doelgroep 12 tot 18 jaar door middel van het organiseren van activiteiten op het gebied van sport en cultuur.</p>	<p>Bij Cordaad is een combinatiefunctionaris aangesteld om activiteiten te organiseren op het gebied van sport. Afgelopen periode is er bijvoorbeeld een step evenement georganiseerd. Ook wordt deze combinatiefunctionaris betrokken bij het ontwikkelen van jongerenactiviteiten op de Grote Speel.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
3.2 Jeugd		
<p>Alle kinderen groeien in een kansrijk en veilig thuis op tot zelfstandige burgers die actief deelnemen aan de samenleving en zowel sociaal als economisch zelfredzaam zijn.</p>	<p>We zien een toename in het aantal (complexe) scheidingen binnen onze gemeenten. Landelijk onderzoek wijst uit dat steeds meer scheidingen escaleren tot een complexe scheiding (10-15%). We zetten als gemeente een scheidingsloket op waar professionals in nauwe samenwerking met het Sociaal Team zowel digitaal als via een spreekuur ouders vroegtijdig de weg wijzen en waar nodig ondersteunen. Hiermee willen we schade bij kinderen en andere betrokkenen voorkomen.</p>	<p>Voor implementatie echtscheidingsloket gebruiken we de kennis en ervaring van de Kempen. Planning is kennisoverdracht in Q3, implementatie echtscheidingsloket in oktober. De beschikbare capaciteit binnen het sociaal team is een kritische succesfactor voor een succesvolle implementatie.</p>
	<p>Er gaat een sterke preventieve werking uit van sociale cohesie. Voor 10 gezinnen die het zwaar hebben (vraaggezin) gaan we werken met buurtgezinnen: stabiele gezinnen (steungezinnen) in de buurt die het vraaggezin in de buurt ondersteunen door hen sociale steun en praktische hulp bieden. We sluiten aan bij de landelijke organisatie Buurtgezinnen. Samen met een coördinator (voor een beperkt aantal uur per week) van Buurtgezinnen zetten we dit in onze gemeente op. We zorgen voor bekendheid en samenwerking met sociaal team, GGD, huisartsen en andere betrokken instanties zoals scholen en de kinderopvang. Vanuit hun signaleringsfunctie kan Buurtgezinnen worden ingeschakeld om formele hulpverlening te voorkomen en de zelfredzaamheid van de vraaggezinnen te versterken.</p>	<p>Implementatie van 5 koppelingen 2023 en 5 koppelingen in 2024. Start werven en koppelingen in juli. Vraaggezinnen worden via huisartsen en sociaal team in kaart gebracht.</p>
	<p>Vanuit het streven naar een samenleving waar iedereen actief mee kan doen, willen we kinderen meer met de politiek verbinden. Jongerenwerk gaat samen met de kinderen op de basisscholen projectmatig aan de slag om, vanuit hun ideeën, samen met hen aan een project te werken ten aanzien van hun leefomgeving. Het pumptrack/skatepark in Leende, dat men samen met de kinderen gerealiseerd probeert te krijgen, valt hier ook onder.</p>	<p>Ouders en kinderen hebben een burgerinitiatief rondom de skatevoorziening ingediend. Financiële consequenties worden meegenomen in de begroting 2024.</p>
<p>Het aanbieden van toegankelijke en kwalitatief goede hulpverlening en ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen als steun vanuit de leefomgeving van de jeugdige niet voldoende is.</p>	<p>Afhankelijk van de evaluatie eind 2022 streven we ernaar de pilot praktijkondersteuner POH structureel te borgen binnen de reguliere werkzaamheden.</p>	<p>Vanaf 1-1-2023 werken we met een POH GGZ jeugd binnen 2 huisartsenpraktijken en is de POH structureel en meerjarig in de begroting geborgd.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	<p>Voor een aantal vormen van jeugdhulp werken de 21 gemeenten (wettelijk verplicht) samen. Dit gaat om beleid en inkoop van crisisinterventie en jeugdzorgPlus waarbij maatregelen zoals Civiel Trajectberaad of Voorwaardelijke machtiging ingezet worden om een jeugdzorgPlus plaatsing te voorkomen of te verkorten.</p> <p>Ook op het gebied van jeugdbescherming en jeugdreclassering werken we met 21 gemeenten samen. Voor de flinke problemen binnen de jeugdbescherming (personeelstekort, financiële problemen, cliëntenstop) werken we met de Gecertificeerde Instellingen aan oplossingen op korte en lange termijn.</p> <p>De samenwerking van de 21 gemeenten is gebaseerd op een dienstverleningsovereenkomst en geldt t/m 2023. In 2023 worden voorbereidingen getroffen voor 2024 e.v.</p>	<p>JeugdBescherming Brabant heeft na de aangevraagde financiële ruimte in 2022 het plan 'Doorontwikkeling 2022-2025' opgesteld. Uit het eerste resultaat van de conceptbegroting 2023 van JBB kwam naar voren dat een structureel sluitende begroting zonder aangepaste financieringsafspraken niet kan worden bereikt. JBB heeft de 21 gemeenten om een beschikbaarheidsfinanciering gevraagd. Dit is een financiering waarmee JBB als basisvoorziening beschikbaar blijft voor onze jeugdigen. Het college heeft hiermee ingestemd en financiering past binnen de begroting.</p> <p>Uitvoering DVO loopt conform plan</p>
<p>Samenwerkings-overeenkomst Samen voor Jeugd (SvJ): inhoudelijke vernieuwing specialistische jeugdhulp.</p>	<p>Met de nieuwe governancestructuur binnen de regio SvJ werken we in 2023 aan de verdere implementatie van het Transformatieplan 2022-2025. Met de focus op preventie willen we in de regio de inzet van zware jeugdhulp voorkomen. De inzet van de regio ondersteunt, stimuleert en versterkt de focus op preventie. Bij de realisatie van een inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp ten behoeve van een dekkend zorglandschap wil de regio deze aansluiting met preventie stimuleren, data gedreven werken is hiervan één van de speerpunten.</p>	<p>Het <u>Transformatieplan</u> 'Samen voor Jeugd' is in 2022 door de 10 colleges vastgesteld. Daarbij is opgenomen dat de acht doelstellingen uit dit Transformatieplan een aanscherping behoeven. Deze aanscherping is het doel geweest van het project 'SMART Transformatiedoelen'. De doelen zijn aangescherpt en worden in juni voorgelegd aan de bestuurlijke stuurgroep.</p> <p><u>Dekkend zorglandschap</u> Het dekkend zorglandschap is continu onder de aandacht van de regio. De combinatie van een zeer krappe arbeidsmarkt en complexe zorgvragen bij bijvoorbeeld licht verstandelijke beperking (LVB) problematiek maakt dat dit probleem niet snel op te lossen is. Vanuit de Leer- en Ontwikkeltafels wordt voor de verschillende uitdagingen die er liggen ten aanzien van een dekkend zorglandschap gewerkt aan structurele oplossingen</p> <p><u>Landelijke Hervormingsagenda Jeugd</u> Op 17 april jl. is een principeakkoord bereikt met het Kabinet over het financieel kader bij de HVA. De Hervormingsagenda Jeugd bevat een groot pakket maatregelen om de jeugdzorg te verbeteren en financieel</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
		<p>houdbaar te krijgen. Er zal structureel worden geïnvesteerd in de landelijke kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp. Ook komt er een aanpassing van de Jeugdwet, waardoor duidelijker wordt waarvoor kinderen en ouders hulp kunnen krijgen. Gemeenten worden verplicht bepaalde specialistische zorg regionaal in te kopen om beschikbaarheid en continuïteit van zorg beter te organiseren. Er zal minder papierwerk en administratie nodig zijn, zodat medewerkers daar zo min mogelijk tijd aan kwijt zijn. Ook zullen wijkteams worden versterkt en moet betere samenwerking met bijvoorbeeld het onderwijs ervoor zorgen dat kinderen en jongeren meer met collectieve voorzieningen worden ondersteund. Uithuisplaatsingen willen we zoveel mogelijk voorkomen en terugdringen. De verdere implementatie van de Hervormingsagenda staat vanaf Q3 op de agenda van de regio SvJ.</p>
<p>Versterken van de samenwerking binnen de regio (10 gemeenten) op het gebied van jeugdhulp.</p>	<p>Het rijk heeft in samenwerking met de VNG de Norm van Opdrachtgeverschap vastgesteld. Regionale- en bovenregionale samenwerking is noodzakelijk voor de inrichting en transformatie van het jeugdzorglandschap.</p> <p>Eén van de afspraken uit de Norm van Opdrachtgeverschap is het opstellen van een regiovisie. De regiovisie laat zien hoe er (binnen en buiten de regio) wordt samengewerkt, welke thema's de regio belangrijk vindt en welke ontwikkeling van het zorglandschap gewenst is.</p> <p>De regiovisie laat zien hoe Samen voor Jeugd denkt over of werkt aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het borgen van de beschikbaarheid en continuïteit van jeugdhulpfuncties en de gewenste ontwikkeling van het jeugdzorglandschap - De verbinding van de lokale toegang met de gecontracteerde jeugdhulp - Regionale samenwerking: niet-vrijblijvende governance - Bovenregionale samenwerking - Reduceren administratieve lasten - Zorgvuldigheidseisen inkoop - Reële tarieven <p>In de eerste helft 2023 wordt de regiovisie voor SvJ aan de 10 gemeenteraden voorgelegd.</p>	<p>De regiovisie ligt voor het zomerreces bij alle gemeenteraden van Samen voor Jeugd ter besluitvorming. In de regiovisie zijn 4 ontwikkelopgaven geformuleerd: Normalisatie, Samen leren, ontwikkelen en implementeren, Aansluiting onderwijs-jeugdhulp en Versterken lokale toegang.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
We willen een zo gezond mogelijke jeugd.	In overleg met de GGD maatwerkproducten afnemen waarbij de keuze wordt afgestemd op gesignaleerde problematiek, zoals opvoedingsondersteuning, groepsvoorlichting, contactmomenten op maat etc.	Loopt volgens plan.
	We bouwen de lokale coalitie Kansrijke Start in 2023 verder uit en borgen het netwerk van partners die betrokken zijn bij de eerste 1.000 dagen van een kind. Door goede samenwerking tussen de verschillende partners, krijgen alle kinderen in Heeze-Leende een goede start. We sluiten aan bij waar er behoefte aan is en werken samen rondom kwetsbare gezinnen. De samenwerkende partners zoeken in een vroeg stadium afstemming met elkaar, zodat de juiste ondersteuning wordt geboden.	In de eerste helft van 2023 is een tweede netwerkbijeenkomst geweest. We zien een grote om bereidheid een netwerk met elkaar te vormen rondom de eerste 1000 dagen van een kind. Er is een eerste initiatief ingediend vanuit Boobie Cookies (moeder ontmoeting café) om in de bibliotheek ontmoetingsmomenten voor jonge moeders op te zetten.
3.3. Maatschappelijke ondersteuning		
We willen dat inwoners zich prettig en veilig voelen in hun eigen woonomgeving, dat ze betrokken zijn bij hun leefomgeving en zich verantwoordelijk voelen voor elkaar en voor de buurt. De gemeente heeft vooral een ondersteunende en stimulerende rol bij de diverse (burger)initiatieven.	Lokale (burger-)initiatieven worden waar mogelijk en gewenst financieel ondersteund met een eenmalige of jaarlijkse subsidie. Voorbereidingen treffen voor het herijken van het toetsingskader subsidies.	Het verstrekken van subsidies verloopt zoals gebruikelijk. In mei heeft een raadsinformatiebijeenkomst plaatsgevonden inzake herijking toetsingskader- en eenmalige subsidies.
	Continueren ambtelijk aanspreekpunt, met periodiek overleg voor de werkgroepen zorg en welzijn van de dorpsraden Sterksel en Leenderstrip en de zorgcoöperatie Leende die zich o.a. richten op participatie en het voorkomen van eenzaamheid; we werken mee aan activiteiten gericht op informatie en ontmoeting.	Uitwisseling van ideeën en informatie onderling tussen de zorgwerkgroepen vindt op regelmatige basis plaats en versterkt de samenwerking tussen de verschillende kernen in onze gemeente.
	We zijn als gemeente aangesloten bij de landelijke coalitie Een tegen Eenzaamheid. Een werkgroep, met een vertegenwoordiging uit alle kernen, heeft een lokaal plan van	De werkgroep is bezig met voorbereidingen voor initiatieven in de week van de ontmoeting van 29 september tot 6 oktober.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	<p>aanpak opgesteld gericht op verschillende doelgroepen. In 2023 staan activiteiten als huisbezoeken voor ouderen (80–85 jarigen) en trainingen voor vrijwilligers om eenzaamheid te signaleren op de planning. Daarnaast organiseert de werkgroep jaarlijks activiteiten in de week van de eenzaamheid. Tevens wil de werkgroep onderzoeken op welke manier in 2023 eenzaamheid onder jongeren gesignaleerd en voorkomen kan worden.</p>	<p>Voor 2023 staan activerende huisbezoeken voor senioren (85+) gepland. De uitvoering hiervan stagneert omdat het tot op heden niet lukt om de benodigde vrijwilligers hiervoor te trainen. Dit komt door personeelsgebrek bij diverse trainingsorganisaties.</p> <p>Voor jongeren ligt er een relatie met de expositie 'BuitensteBinnen'. Zie toelichting thema lokaal preventieakkoord Vitaal Heeze-Leende.</p>
	<p>Onafhankelijke clientondersteuners bieden inwoners ondersteuning bij het aanvragen van hulp. Hiervoor werken we met professionele en vrijwillige clientondersteuners. Vanaf 2023 borgen we de clientondersteuning structureel binnen de uitvoering van het Sociaal team.</p> <p>Daarnaast willen we in 2023 voor jongeren gaan werken met de JIM aanpak. JIM staat voor Jouw ingebrachte Mentor. Naast hulpverlening wordt een jongere gevraagd een eigen mentor te kiezen die zij vertrouwen en die hen kan ondersteunen.</p>	<p>Er zijn 6 informele onafhankelijke clientondersteuners actief binnen de Wmo. De samenwerking met het Sociaal team vraagt hierin aandacht. We willen de samenwerking evalueren en versterken door binnenkort een deskundigheidsbijeenkomst te plannen.</p> <p>Vanwege de beperkte capaciteit binnen het Sociaal team wordt aan de implementatie van JIM voor 2023 geen uitvoering gegeven.</p>
<p>De ambitie is een samenleving waarin iedereen mee kan doen. We zetten in op het fysiek, sociaal en digitaal toegankelijk maken van de kernen.</p>	<p>In 2023 werken we aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verder vertalen van de bouwstenennotitie in een lokale inclusie agenda en hieraan uitvoering geven. - De bewustwording van het thema inclusie. Zowel de fysieke kant (niet mee kunnen doen vanwege een beperking) als de niet-fysieke kant (antiracisme, respect naar elkaar). - De werkgroep toegankelijkheid van de Adviesraad Sociaal Domein schouwt met enige regelmaat (openbare) gebouwen en de openbare ruimte. Signalen naar aanleiding hiervan worden besproken met betrokkenen, waaronder ondernemers maar ook de gemeente. 	<p>Binnen onze organisatie werken wij aan bewustwording van het onderwerp inclusie. Een aantal medewerkers is geïnterviewd met de vraag hoe het onderwerp inclusie is betrokken bij hun werkzaamheden. Wij willen een intern inclusienetwerk opzetten waar intern kennis kan worden uitgewisseld.</p> <p>Een kerngroep zal worden gevormd om meer bewustwording over inclusie te creëren bij de inwoners van onze gemeente. Deze kerngroep zal in het najaar samen met betrokken partijen starten met het maken van een Lokale Inclusieagenda.</p> <p>De lokale werkgroep toegankelijkheid wordt hierbij betrokken.</p> <p>In de tussentijd vragen wij samen met de werkgroep aandacht voor dit onderwerp bij lokale ondernemers en organisaties. Zo is er bijvoorbeeld met de organisatie van de Brabantsedag gesproken over de bereikbaarheid van dit evenement.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
<p>We willen dat mantelzorgers en vrijwilligers worden ondersteund en gewaardeerd.</p>	<p>We ondersteunen de vrijwilligers- (organisaties) en mantelzorgers vanuit de Vrijwilligerscentrale en het Steunpunt Mantelzorg van Cordaad. We doen dat door o.a. het geven van informatie en advies, het aanbieden van cursussen/training/scholing, het vinden van vrijwilligers en maatjes, respijtzorg en het bieden van emotionele en praktische ondersteuning. We waarderen mantelzorgers en vrijwilligers met een jaarlijkse blijk van waardering, bijvoorbeeld een keuze uit het Mantelzorg Verwen Menu of het Vrijwilligers Verwen Menu.</p>	<p>Dit loopt volgens plan. De mantelzorgwaardering in de vorm van een verwenmenu is naar aanleiding van een motie van de gemeenteraad structureel verhoogd van € 20 naar € 40 per mantelzorger. De waardering voor vrijwilligers is vanwege prijsstijgingen verhoogd van € 5 naar € 7,50 per bon.</p>
<p>We willen bereiken dat mensen met een beperking kunnen (blijven) participeren in de samenleving en zelfstandig kunnen (blijven) wonen en functioneren in de eigen leefomgeving door het inzetten van eigen kracht, sociaal netwerk, algemene en voorliggende voorzieningen en individuele of maatwerkvoorzieningen.</p>	<p>In 2023 verwachten we te starten met het 3-jarig project waarin we samenwerken met de zorgverzekeraar CZ en VGZ. De start van het project is afhankelijk van besluitvorming. Doel is o.a. vergroten digitale vaardigheid, bevorderen vitaliteit (valpreventie) en stimuleren van samenredzaamheid (zorgen voor elkaar). Met de regio willen we in 3 jaar (2023-2026) 2.000 senioren bereiken. Ervaringen worden gemonitord vanuit het project. Hiermee geven we invulling aan het onderwerp valpreventie wat als opdracht voor gemeenten opgenomen is in het Regeerakkoord.</p>	<p>Op 15 december 2022 is de samenwerkingsovereenkomst tussen CZ-VGZ-Someren-Cranendonck-Valkenswaard en Heeze-Leende en Maak Rimpels ondertekend</p> <p>Het project Maak Rimpels richt zich op betekenisvol ouder worden (positieve gezondheid), digitale vaardigheden en een beweegprogramma.</p> <p>Er zijn op dit moment een 4- tal groepen gestart dan wel in oprichting. (Heeze (2x) -Leenderstrijp (1x) en Leende (1x).</p> <p>Doelstelling is +/- 80 deelnemers te bereiken in 2023 in Heeze-Leende.</p>
<p>We willen bereiken dat zeer kwetsbare burgers kunnen participeren in de samenleving en we willen overlast voorkomen. Door onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid te verbinden en integraal te benaderen, willen we de kans op succesvolle en duurzame oplossingen voor inwoners vergroten.</p>	<p>In het kader van Beschermd Wonen en maatschappelijke opvang werken we samen met de centrumgemeente Eindhoven en 14 regiogemeenten. In februari 2022 is besloten om de doordecentralisatie (herverdeling middelen) per 1 januari 2024 in te voeren. Voor 2023 staat op de agenda:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opstellen mandaatregeling vanaf 1 januari 2024 beschermd wonen - Indien nodig aanpassing van de verordening Maatschappelijke ondersteuning en eventueel de beleidsregels, per 1 januari 2024 (in het kader van beschermd wonen). 	<p>Binnen de regio wordt conform de regiovisie samengewerkt. Echter het wetsvoorstel tot invoering van het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen kan niet meer voor het zomerreces worden behandeld. Daarom is de invoerdatum van 1 januari 2024 niet meer haalbaar. De streefdatum voor het van kracht worden van de Wet Woonplaatsbeginsel is nu 1 januari 2025, dat geldt ook voor het bijbehorende nieuwe financieel verdeelmodel voor gemeenten. Door bovenstaande ontwikkelingen zullen ook de hiernaast genoemde zaken (aanpassing verordening en aanpassen beleidsregels uitgesteld worden omdat het wettelijk kader, zoals nu wordt voorzien ontbreekt.</p>
	<p>We borgen het werken met de AVE-methodiek (Aanpak Voorkomen Escalatie). Dit houdt in dat we bij complexe casuïstiek</p>	<p>De voorbereidingen zijn gestart om de AVE-methodiek beleidsmatig en binnen de uitvoering te borgen.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	kunnen opschalen van Sociaal Team naar casusoverleg op maat en indien nodig naar het Zorg- en Veiligheidshuis.	
	We zien een toename van GGZ-problematiek. De toename van het aantal cliënten met GGZ-problematiek en complexiteit vragen om een uitbreiding van GGZ-expertise binnen het Sociaal team. Om te stimuleren dat inwoners met psychische problematiek zoveel mogelijk gebruik blijven maken van algemene (collectieve) voorzieningen willen we de laagdrempelige inloop voor mensen met langdurige psychische problematiek structureel borgen.	Met de vaststelling van de meerjarige begroting 2023-2027 is de inzet GGZ- expertise binnen het Sociaal Team structureel uitgebreid. Verder geldt De Boei als een structurele laagdrempelige inloopvoorziening voor inwoners met (langdurige) GGZ-problematiek.
3.4 Gezondheid		
Inwoners zijn vitaal en gezond en hebben regie over hun eigen leven. Het aantal inwoners met overgewicht is verminderd; het aantal inwoners dat rookt en overmatig drinkt is gedaald; het aantal inwoners dat zich psychisch ongezond voelt en eenzaam is, is gedaald.	We voeren regie op het uitvoeren van taken op het gebied van de publieke gezondheid, waaronder de jeugdgezondheidszorg, door de GGD.	Dit loopt volgens afspraken met de GGD.
	We monitoren de uitvoering van acties en afspraken uit het Lokale preventieakkoord Vitaal Heeze-Leende. We richten ons daarbij op de thema's gezond gewicht, middelengebruik (roken, alcohol en drugs) en psychisch welbevinden. In 2023 sluiten we aan bij de landelijke aanpak 'Mentale gezondheid': van ons allemaal zoals de week van mentale weerbaarheid jongeren en jongvolwassenen.	Er zijn 6 initiatieven aangevraagd en gehonoreerd in het kader van het sport- en preventieakkoord. Daarnaast hebben we op 30 maart een netwerkbijeenkomst georganiseerd voor de partners van het sport- en preventieakkoord. In samenwerking met het jongerenwerk is van 8 tot 26 mei de expositie 'BuitensteBinnen' georganiseerd voor kinderen in de leeftijd van 10 tot 14 jaar met als doel kinderen op een creatieve, positieve en aansprekende manier in aanraking te laten komen met thema's rondom mentale weerbaarheid.
3.5 Participatie		
Een inclusieve arbeidsmarkt: iedereen doet mee, naar eigen kracht en kunnen. Eenieder werkt (naar vermogen) en	Wij bieden (financiële) ondersteuning aan inwoners die niet zelfstandig werk kunnen vinden. Door middel van re-integratieactiviteiten, passend werk (werkstage of vrijwilligerswerk), begeleiding op de werkplek, ondersteuning van onze arbeidsmakelaars of middels een	Deze dienstverlening wordt doorlopend door Ergon geboden aan onze cliënten.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
<p>heeft de nodige middelen van bestaan. Zij zijn/worden financieel zelfredzaam binnen hun mogelijkheden. Kinderen kunnen op allerlei vlakken meedoen. Kwetsbare jongeren maken een passende (vervolg)stap naar onderwijs, dagbesteding of arbeid.</p>	<p>loonkostensubsidie geven wij ieder een plaats op de arbeidsmarkt. Hiervoor werken wij samen met ondernemers, de regiogemeenten en GRWRE (Ergon).</p>	
	<p>Ergon is onze partner in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het vinden van een passende werkplek voor inwoners met een indicatie beschut werk; - De uitvoering van de taakstelling Banenafpraak (met hulp van een loonkostensubsidie gaan inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk). De actieve monitoring en begeleiding van jongeren die uitstromen vanuit het Voortgezet Speciaal-, Praktijk- en Entree onderwijs met hun vervolgstap naar onderwijs, dagbesteding of arbeid. - Ondersteuning van inwoners met een bijstandsuitkering naar werk door groepsgewijze trainingen en werkervaringsplekken. 	<p>De resultaten op de taakstelling banenafpraak vallen tegen in regio Zuid Oost Brabant. Er is onderzocht waar dit aan kan liggen en regionaal wordt er extra inzet gepleegd om de aantallen op te hogen.</p> <p>De overige dienstverlening verloopt naar wens en loopt regulier door.</p>
	<p>Nieuwe Wet Inburgering De Wet heeft tot doel de inburgering en integratie van nieuwkomers in de Nederlandse maatschappij te versterken zodat zij snel en volwaardig mee kunnen doen in de Nederlandse samenleving. Waar gemeenten eerst weinig tot geen invloed hadden op de inburgering, hebben wij nu de regie. In 2023 bieden we een duaal traject aan waarbij leren en participeren gecombineerd wordt. De nieuwkomer wordt begeleid in samenwerking met al onze partners en periodiek monitoren we de voortgang.</p>	<p>De implementatie van de nieuwe Wet Inburgering heeft vertraging opgelopen door capaciteitsproblemen bij Werk en inkomen. Inmiddels zijn aanmeldingen op scholingstrajecten opgestart. Tevens worden de andere aspecten van de inburgering ingeregeld. We verwachten eind 2023 de achterstand te hebben ingelopen.</p>
	<p>Armoedebestrijding en Schuldhulpverlening Afgelopen jaar hebben we vroegsignalering en schuldhulpverlening aan ondernemers opgezet. Ook sloten we aan bij de Nederlandse Schuldhulproute, zodat inwoners ons via allerlei manieren en kanalen kunnen vinden.</p>	<p>Er is, door drukte en prioriteitstelling, nog geen armoedeplatform opgericht. Wel zijn partijen tijdens de implementatie van de VoorzieningenWijzer met elkaar verbonden.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
	<p>Er komt een armoedeplatform. Hierdoor weten organisaties en vrijwilligers elkaar goed te vinden en komen nieuwe gezamenlijke initiatieven van de grond. We richten ons op preventie door inzet van het Sociaal Raadsliedenwerk en mogelijke inzet van het instrument de VoorzieningenWijzer. Hierdoor weten onze inwoners waar ze recht op hebben en is het inkomen op peil. In 2023 ligt er een 'Beleidsplan armoedebeleid', met daarin onder andere de vertaling van landelijk beleid naar de lokale situatie. We zetten in 2023 de VoorzieningenWijzer als instrument in. Dit is een online tool waarmee verschillende organisaties en vrijwilligers inwoners kunnen wijzen op de voorzieningen waar zij recht op hebben. Dit is op maat voor de persoonlijke situatie. Dit levert gemiddeld €500 aan inkomen op per huishouden en is daarmee een preventief instrument voor armoedebestrijding. De uitkomsten van de evaluatie van voedselverstreking (voedselbank) in 2022 zijn leidend voor de voedselvoorziening die we bieden in 2023.</p>	<p>Het Sociaal Raadsliedenwerk is doorgezet.</p> <p>De VoorzieningenWijzer is gestart en de vrijwilligers en professionals getraind.</p> <p>Het 'Beleidsplan armoedebeleid' wordt een lokale agenda armoedebestrijding / bestaanszekerheid als aanvulling op landelijk (structureel) beleid. De termijn waarop deze lokale agenda gereed is, is afhankelijk van de termijn waarop landelijk beleid helder is.</p> <p>In gesprek met de voedselbanken Valkenswaard en Geldrop-Mierlo is geconcludeerd dat het niet haalbaar en noodzakelijk is om een lokaal afgiftepunt te realiseren. Dit heeft te maken met de vereisten van voedselveiligheid en het feit dat vervoer geen probleem hoeft te zijn nu inwoners kunnen kiezen voor de voedselbank die het dichtstbijzijnd is (Valkenswaard of Geldrop-Mierlo).</p>
3.6 Dorpshuizen		
<p>Het dorpshuis is dé centrale ontmoetingsplek voor inwoners. Het dorpshuis richt zich op het brede welzijn van de inwoners en is een sociaal maatschappelijke onderneming.</p>	<p>In de "Toekomst van de dorpshuizen" is beschreven hoe zij zich toekomstbestendig kunnen ontwikkelen en een centrale functie in de lokale gemeenschap kunnen blijven innemen.</p> <p>Een doelmatig beheer en een goede ondersteuning van de faciliteiten maakt het nodig dat voor de gezamenlijke dorpshuizen de kernfuncties (zie accommodatiebeleid) worden geprofessionaliseerd. Om het beheer te vereenvoudigen start in 2023 in 't Perron een pilot van 3 jaar. Daarbij moet duidelijk worden of huurvergoedingen voor het gebruik in de dorpshuizen rechtstreeks beschikbaar kunnen worden gesteld aan het dorpshuis. Voor de (potentiële) gebruikers moet dat drempelverlagend werken en bij alle partijen de administratieve druk verlagen. De Schammert is zich verder aan het ontwikkelen als centrale locatie in de gemeenschap, waarbij ook duidelijk zal worden hoe de exploitatie zich ontwikkelt. In Sterksel is 2023 de verduurzaming van Valentijn aan de orde, gecombineerd met de doorontwikkeling van het dorpshuis binnen de gemeenschap.</p>	<p>Op dit moment loopt het onderzoek naar de dorpshuizen, aanleiding is het amendement van de raad. Vraagstukken over samenwerking, professionalisering, de bedrijfsvoering worden daarin verwerkt en via scenario's uitgewerkt. Dat onderzoek is gereed in september, waarna besluitvorming en financiële implicaties worden meegenomen in de begrotingsbehandeling begin november.</p> <p>De pilot "gebruik om niet" loopt bij 't Perron. De verbouwing is in de laatste fase. Bij Valentijn is de gemeente met het bestuur en de dorpsraad bezig met de doorontwikkeling van het dorpshuis. Daarbij zijn drie scenario's over de doorontwikkeling onderwerp van onderzoek.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
3.7 Sport		
<p>Inwoners gaan (meer) sporten, hetgeen bijdraagt aan een gezonde leefstijl (met name gericht op sportparticipatie door jeugd, ouderen en mensen met een beperking).</p>	<p>In het accommodatiebeleid Sport en Bewegen zijn de persoonlijke en maatschappelijke waarde vastgesteld. We blijven investeren in breedtesport die bijdraagt aan een gezonde samenleving met gezonde inwoners. We investeren in toekomstbestendige verenigingen en doen dit op basis van plannen. We stellen deze samen met de verenigingen op aan de hand van het daarvoor ontwikkelde toetsingskader.</p>	<p>Om aan toekomstbestendige verenigingen bij te dragen, investeren wij in onze sportaccommodaties. Voor de Hockeyclub in Heeze wordt dit jaar een nieuw waterveld gerealiseerd, ook bij DOSL gaan wij een nieuw kunstgrasveld aanleggen.</p> <p>De raad heeft een motie aangenomen waarin men het college vraagt om de wensen en behoeften van de sportverenigingen te inventariseren. Het college heeft die motie overgenomen en is bezig met een plan van aanpak</p>
	<p>Voor 2023 staat uitvoering van de eerste fase van masterplan Lambrek op de rol. Tegelijkertijd loopt de ontwikkeling van een plan voor de Groote en Kleine Speel in Leende, op initiatief van de clubs zelf.</p>	<p>Het plan Lambrek is vastgesteld door de raad. De raad heeft gekozen voor een gezamenlijk clubhuis van hockey en voetbal. Er wordt een externe deskundige ingezet om samen met RKSJ Heeze en Hockey Heeze dat proces te doorlopen.</p> <p>Een extern adviseur heeft samen met de betrokken sportverenigingen de situatie rondom de Groote en de Kleine Speel onderzocht. Hieruit is een aantal aanbevelingen voortgekomen. Hiermee gaan wij nu samen met de verenigingen aan de slag.</p>
	<p>Naar verwachting zal medio 2024 gestart worden met de bouw van gymzaal Weibossen, maar dit afhankelijk van de beroepsprocedures.</p>	<p>Medio 2023 wordt het herstelbesluit dat benodigd is in het kader van de beroepsprocedure ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. In 2023 is gestart met het ontwerp van de nieuwe gymzaal. De verwachting is nog steeds dat de bouw medio 2024 kan starten.</p>
3.8 Cultuur		
<p>Op peil brengen en houden van ons cultuurhistorisch erfgoed en het onderdeel laten</p>	<p>Binnen Heeze-Leende is in 2022 gebleken dat de cultuurhistorische waarden die zich in de kernen bevinden meer aandacht verdienen dan ze nu krijgen. Het voorstel is om de benodigde capaciteit voor</p>	<p>Het onderzoek naar de cultuurhistorische waarden loopt en wordt in 2023 afgerond.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Toelichting
<p>vormen van een aantrekkelijke gemeente waarin het voor iedereen aangenaam recreëren is.</p>	<p>cultuurhistorie uit te breiden en een aanspreekpunt op het gebied van monumenten, cultureel erfgoed en archeologie in te richten.</p>	<p>Er is een vacature vrijgegeven voor 0,5 FTE medewerker Erfgoed. Dit heeft geen bruikbare kandidaten opgeleverd. Er wordt nu samen met de gemeente Cranendonck gezocht naar invulling van een volle FTE.</p>
<p>De bibliotheek functioneert als podium en etalage van het dorp en is een levendige plek waar lezen, leren, informeren, maar ook kunst & cultuur en ontmoeting & debat centraal staan.</p>	<p>Het bibliotheekwerk is de afgelopen hard gegroeid, vestigingen in Sterksel en Leende zijn geopend en het dienstverleningspakket is flink uitgebreid. Om deze uitbreidingen duurzaam in stand te houden, is verhoging van het subsidiebedrag in 2023 en in de daaropvolgende jaren noodzakelijk.</p>	<p>Door de bibliotheek is in 2023 het volgende gedaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - werkbijeenkomst voor de gemeenteraad georganiseerd; - gestart met een actualisatie van de bibliotheekvisie (loopt tot medio 2024); - aangesloten bij diverse gemeentelijke (beleids)bijeenkomsten; - bijdrage van de Rabobank gekregen voor een pilot voor een bemande zaterdagopenstelling; - rijkssubsidie aangevraagd voor continuering van bibliotheekpunt Leende; - de bibliotheekwerkzaamheden en – bijeenkomsten uitgevoerd conform jaarplan.
<p>We willen dat er muziekonderwijs beschikbaar is voor de fanfare-jeugd tot 18 jaar, zodat zij kwalitatief goed opgeleid kunnen worden tot eventueel het D-niveau (het hoogste amateurniveau).</p>	<p>Voortzetting subsidiëring RICK (Regionaal Instituut voor Cultuur en Kunst) met een jaarlijkse subsidie voor het HaFa (Harmonie-Fanfare) muziekonderwijs, en eventueel verdere verbreding naar andere muziekinstrumenten in overleg met de fanfares.</p>	<p>De HaFa subsidie is voortgezet en uitgebreid met subsidie voor particuliere leerlingen, voor niet traditionele fanfare-instrumenten.</p>

Financiën

Bedragen x € 1.000

Product		Rekening 2022	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Mutaties Berap 2023	Begroting 2023 na Berap 2023
3.1	Onderwijs	1.902	1.886	48	1.934
3.2	Jeugd	3.608	4.489	0	4.489
3.3	Maatschappelijke ondersteuning	3.871	4.101	111	4.212
3.4	Gezondheid	612	654	55	709
3.5	Participatie	4.274	4.117	257	4.374
3.6	Dorpshuizen	995	977	82	1.059
3.7	Sport	957	993	-59	934
3.8	Cultuur	567	701	0	701
Totaal lasten		16.786	17.918	494	18.412
3.1	Onderwijs	406	349	12	361
3.2	Jeugd	0	0	0	0
3.3	Maatschappelijke ondersteuning	60	48	0	48
3.4	Gezondheid	9	0	0	0
3.5	Participatie	1.893	1.960	714	2.674
3.6	Dorpshuizen	114	110	0	110
3.7	Sport	151	113	0	113
3.8	Cultuur	5	5	0	5
Totaal baten		2.638	2.585	726	3.311
Saldo baten en lasten programma 3		-14.148	-15.333	232	-15.101
Toevoegingen aan reserves		0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves		228	216	0	216
Saldo mutatie reserves		228	216	0	216
Saldo na bestemming programma 3		-13.920	-15.117	232	-14.885

Toelichting mutaties

Bedragen x € 1.000

Product/omschrijving	S/I *	Mutatie lasten	Mutatie baten	Mutatie reserves	Saldo mutaties
3.1 Onderwijs					
<i>Huisvesting primair onderwijs</i>					
<u>Huren</u> Inkomsten hoger dan geraamd door verschil indexering CPI en begroting.	S		12		12
<i>Lokaal onderwijsbeleid</i>					
<u>Huurlasten Basisschool de Triangel</u> Vanaf 2023 is een bedrag begroot vanwege de groei van basisschool de Triangel. Op 27 juni besloot het college om hiervoor tot medio 2026 een 1-klassige unit te huren. Naast jaarlijkse huurkosten, vraagt dit ook eenmalige plaatsingskosten. Omdat deze kosten niet binnen het begrootte bedrag passen, is in 2026 eenmalig aanvullend budget noodzakelijk.	I	-38			-38
<u>Peuteropvang</u> <u>Huurlasten</u> Uitgaven hoger dan geraamd door verschil indexering CPI en begroting	S	-10			-10
Totaal mutaties product 3.1 Onderwijs		-48	12	0	-36
3.3 Maatschappelijke ondersteuning					
<i>Collectief vervoer</i>					
Voor collectief vervoer is een hernieuwde begroting voor de regio en ook voor Heeze-Leende vastgesteld op 12-04-2023 in het breed bestuurlijk overleg. Vanuit contractmanagement is op basis van de huidige tarieven van 2023 en de 'historie' – ritten een nieuwe calculatie gemaakt voor de kosten in 2023. Op basis van deze gegevens is de prognose van € 160.000 gebaseerd.	S	-10			-10
<i>Maatwerkvoorzieningen natura Wmo</i>					
<u>ZorgNed Hulpmiddelen</u> • Voor de hulpmiddelen zien we dat we in 2022 €183.297 is uitgegeven. Als we kijken naar 2023, hebben we de prognose gebaseerd op de uitgaven van de eerste 4 maanden en deze hebben we doorgerekend naar 2023. Dat betekent dat voor deze post een overschrijding te verwachten van € 35.000. • Deze stijging kan nagenoeg geheel verklaard worden door het feit dat we een tariefstijging van 14,5% hebben gehad in 2023. (€ 26.500 wordt verklaard door de stijging van 14,5%).	S	-35			-35
<u>Huishouden hulp (Wmo)</u> <u>ZorgNed verstrekkingen Wmo</u> Zoals ook gemeld in eerdere rapportages is het aantal inwoners dat een beroep doet op hulp bij het huishouden gestegen in de afgelopen jaren. Momenteel hebben we gemiddeld 335 cliënten. Tevens hebben we een stijging in de tarieven gehad, als gevolg van de CAO ontwikkelingen. Mogelijk dat ook dit jaar nogmaals een stijging in de tarieven komt. Uitgangspunt in bovenstaande de berekening is gebaseerd op: gem. aantal	S	-66			-66

Product/omschrijving	S/I *	Mutatie lasten	Mutatie baten	Mutatie reserves	Saldo mutaties
cliënten geheel 2023 - 335 * gem. aantal uren * uurtarief 31,24. (let wel dit kan wijzigen). Maar met deze parameters en een verzilvering van 83% komen we de prognose van € 1.061.355.					
Totaal mutaties product 3.3 Maatschappelijke ondersteuning		-111	0	0	-111
3.4 Gezondheid					
<i>Gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD)</i>					
<u>Indexeringen GGD volgens raadsvoorstel</u> Deze kostenstijging is reeds aangekondigd middels een college en raadsvoorstel medio mei. De kostenstijging is een gevolg van inflatie en wordt daarnaast veroorzaakt door additionele kosten in 2023 voor het op orde brengen van de informatieveiligheid, archiefbeheer en risicomangement binnen de GGD.	SR	-55			-55
Totaal mutaties product 3.4 Gezondheid		-55	0	0	-55
3.5 Participatie					
<i>Opvang vluchtelingen (Oekraïne crisis)</i>					
<i>Leefgeld Oekraïners</i>	I		714		714
	I	-257			-257
Totaal mutaties product 3.5 Participatie		-257	714	0	457
3.6 Dorpshuizen					
<i>Beheer accommodatie Het Perron</i>					
<u>Verstrekke subsidie</u> Conform het amendement over dorpshuizen wordt er financiële noodsteun verleend aan het Perron, om daarmee te borgen dat salarissen en rekeningen betaald kunnen worden en het dorpshuis open kan blijven. Vanwege grote financiële tegenvallers (naheffing energiekosten van de WKO-voorziening vanuit het verleden, reparatie van de schuifwand, de stoomoven en de grote beamer en inhuur van extra personeel ivm uitval door langdurige ziektegevallen) is hier naar verwachting voor 2023 € 100.000 voor nodig. Aanvullend zijn de gebruikershuren die de gemeente rechtstreeks aan het Perron vergoedt vanuit de pilot "gebruik om niet" vanwege de hoge inflatie € 15.000 hoger dan origineel begroot.	I	-115			-115
<i>Beheer accommodatie Valentijn</i>					
<u>Kapitaallasten</u> In 2022/2023 zijn de meerjareninvesteringen qua planning en haalbaarheid geïnventariseerd. Een aantal investeringen zijn in 2022 niet gerealiseerd en dus zijn de begrote kapitaallasten in 2023 niet nodig. De mutaties worden bij het samenstellen van de begroting 2024-2027 ook meerjarig meegenomen.	I	33			33
Totaal mutaties product 3.6 Dorpshuizen		18	0	0	18
3.7 Sport					
<i>Sportpark Lambrek Heeze</i>					

Product/omschrijving	S/I *	Mutatie lasten	Mutatie baten	Mutatie reserves	Saldo mutaties
<u>Kapitaallasten</u> In 2022/2023 zijn de meerjareninvesteringen qua planning en haalbaarheid geïnventariseerd. Een aantal investeringen zijn in 2022 niet gerealiseerd en dus zijn de begrote kapitaallasten in 2023 niet nodig. De mutaties worden bij het samenstellen van de begroting 2024-2027 ook meerjarig meegenomen.	I	59			59
<i>Totaal mutaties product 3.7 Sport</i>		59	0	0	59
<i>Totaal structurele mutaties</i>	S	-121	12	0	-109
<i>Totaal incidentele mutaties</i>	I	-318	714	0	396
<i>Totaal structurele mutaties in aparte raadvorstellen</i>	SR	-55	0	0	-55
<i>Totaal incidentele mutaties in Meicirculaire</i>	IM	0	0	0	0
Totaal afwijkingen programma 3		-494	726	0	232